au arkkitehtiuutiset

1 • 2016

THE FORCE IS STRONG IN OUR FAMILY

keep reinventing

HP Z840 TEHOTYÖASEMA

Kysy hinta Inmicsiltä!
Til.nro: G1X56EA

HP Z32X DREAMCOLOR NÄYTTÖ

Kysy hinta Inmicsiltä!
Til.nro: M2D46A4

HP ZBOOK STUDIO MOBIILITEHOTYÖASEMA INTEL® XEON® SUORITTIMELLA

Kysy hinta Inmicsiltä! Til.nro: T7W05EA

Esittelyssä uudet HP Z tehotyöasemat ja näytöt – riittävästi voimaa vaikka galaksin valloitukseen.
Intel Inside®. Suorituskykyisiä ratkaisuja.

INMICS
Tietoa ja oikeita tekoja

Partner First Platinum

Hanki omasi Inmicsiltä:
Jyväskylä 014 447 2700 • Helsinki 0207 569460
Lahti 03 735 4500 • Tampere 03 2255 010
Kuopio 017 261 4800 • www.inmics.fi

intel XEON inside

©2016 HP Development Company, L. P. Pidätämme oikeuden muuttaa ilmoituksessa olevia tietoja ilman erillistä ilmoitusta. © & ™ Lucasfilm Ltd.
Intel, Intel logo, Xeon ja Xeon Inside ovat Intel Corporationin tavaramerkkejä tai rekisteröityjä tavaramerkkejä Yhdysvalloissa ja muissa maissa.

EVA GEITEL
SAFAn varapuheenjohtaja 2016

VILLE GEITEL

ERILAISET MOBIILISOVELLUKSET NÄKYVÄT JO ARKKITEHTUURI- JA SUUNNITTELUKILPAILUISSA.

Varmaa on vain muutos

Jatkuvasti muuttuvat ja nopeasti kehittyvät tilanteet ovat leimanneet viime aikojen uutisvirtaa. Isoja haasteita ovat kasvava pakolaisvirta ja sen hallitseminen, vapaan liikkuvuuden säilyttäminen Schengen-alueella, euroalueen tulevaisuus sekä lisääntyvä terrorismi ja sen ehkäiseminen. Samaan aikaan erilaiset teknologiat kehittyvät voimakkaasti ja muuttavat toimintaympäristöämme. Überin ja Airbnb:n kaltaiset sovellukset mullistavat kokonaisia toimialoja. Ilmiöt leviävät globaalisti.

Muutokset näkyvät hiljalleen myös arkkitehtuurissa ja rakennusteollisuudessa. Imatralla kehitetään parhaillaan betonielementtien 3D-tulostusta. Tulevaisuudessa robotit saattavat muuttaa rakennusteollisuutta radikaalisti. Googlen uusi pääkonttori Kaliforniassa on tarkoitus rakentaa hyödyntämällä robotteja sekä rakennusprosessissa että rakennuksen käyttöönoton jälkeen. Myös virtuaalitodellisuuteen liittyvät sovellukset virtuaalilaseineen arkipäiväistyvät.

Erilaiset mobiilisovellukset näkyvät jo arkkitehtuuri- ja suunnittelukilpailuissa. Arkkitehtuurimuseon ja Arkkitehtiliiton yhteistyössä järjestämässä turvapaikanhakijoiden asumiskysymyksiä ratkovassa Rajalta kotiin -kilpailussa yksi voittajaehdotuksista, *Society Lab*, esitteli mobiilisovelluksen, jonka avulla asuntojen tarve ja saatavuus saadaan kohtaamaan. Mobiilisovellus tuo asumisen lisäksi ratkaisuja myös muihin tärkeisiin tarpeisiin, kuten työpaikan löytämiseen, kielen oppimiseen sekä yhteisön löytämiseen.

Muitakin uusia sovelluksia arkkitehtuurin ja rakentamisen ympärille on kehitteillä. Kiinteistö- ja rakentamisalaa yhdistävä KIRA-foorumi toteutti viime vuonna ensimmäistä kertaa KIRA-Akatemian alan nuorille ammattilaisille. Akatemia huipentui liiketoimintaideakilpailuun, jonka voitti työryhmän Urban Flux ehdotus digitaalisesta kodinkansiosta, joka kerää dataa talotekniikkaan ja rakenteisiin asennetuista sensoreista. Viime vuonna Suomessa järjestettiin myös ensimmäinen rakennusalan AEC Hackathon. Tapahtuman parhaaksi tiimiksi valittiin Indoor Hackers. Se kehitti mobiilisovelluksen, jolla hyödynnetään visuaalista 3D-tietomallia ja siihen linkitettyä tietoa. Sovelluksessa käytettiin pelimoottoria ja sisätilapaikannusteknologiaa.

Uudet teknologiat tarjoavat uudenlaisia ratkaisuja ajankohtaisiin ongelmiin. Samaan aikaan muotoilu ja arkkitehtuuri kiinnostavat suurta yleisöä enemmän kuin koskaan. Muotoilu on levinnyt myös osaksi palvelujen kehittämistä. Toimintamahdollisuuksia on paljon, ja otollinen tilanne uusille avauksille olisi nyt. Kiihtyvä muutos antaa arkkitehdeille tilaisuuden toteuttaa ammattitaitoaan yhä monipuolisemmin ja toimia menestyksekkäästi myös perinteisten suunnittelutehtävien ulkopuolella.

TIKKURILA

TIKKURILA–OPISTO

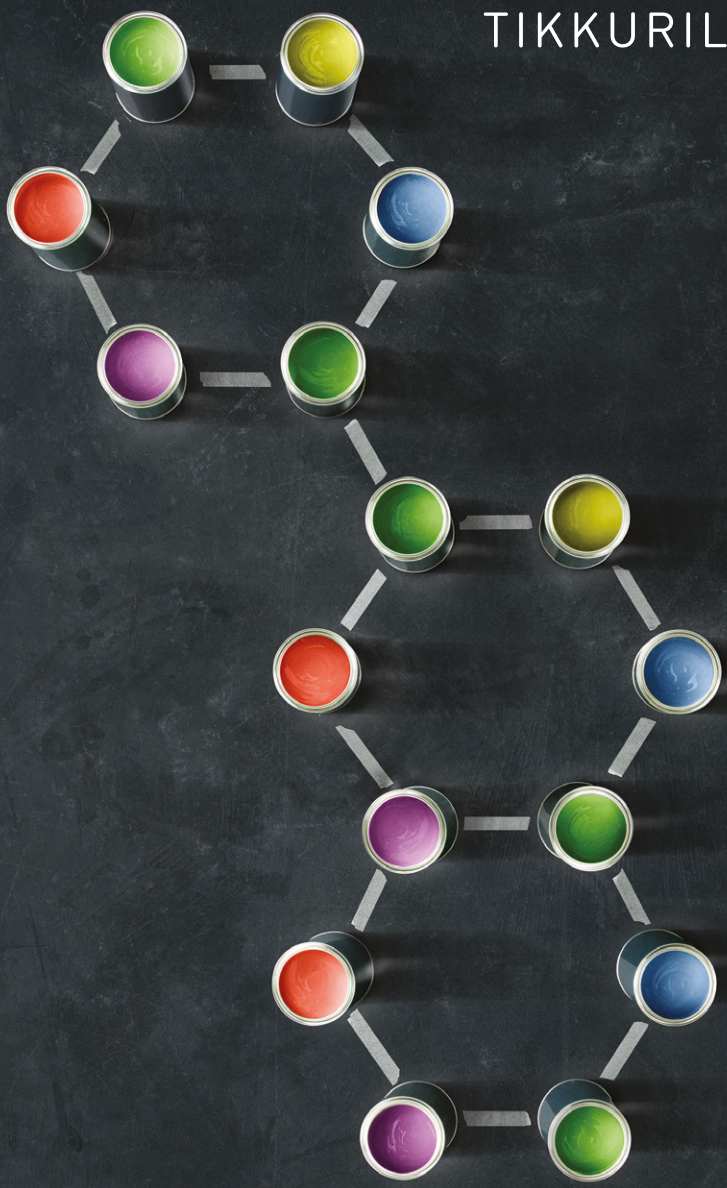

TÄYDENNÄ AMMATTITAITOASI TIKKURILA-OPISTOSSA!

Tikkurila-opisto tarjoaa ammattilaisille kohdistettua pintakäsittelyalan koulutusta. Monipuolisissa koulutuksissa on tarjolla tuorein tieto selkeässä paketissa, inspiroivasti ja asiantuntevasti esitettynä. Järjestämme koulutusta useilla paikkakunnilla eri puolilla Suomea.

Tutustu koulutuskalenteriin ja ilmoittaudu osoitteessa www.tikkurila.fi/opisto

au arkkitehtiuutiset
1 | 2016

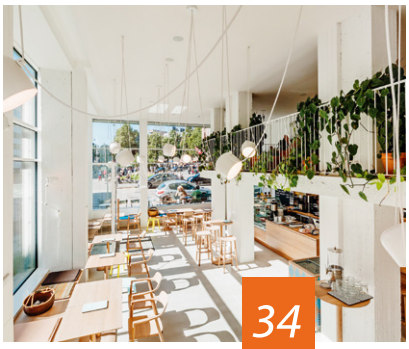
34

6

28

3 PÄÄKIRJOITUS
Varmaa on vain muutos *Eva Geitel*

6 HAASTATTELU
Sattuman kuljettama vaikuttaja *Anni Vartola*

10 TAPAHTUMAT
Sairaan talon ruumiinavauksia *Netta Böök*

12 OPISKELIJAT
Opiskelijan hyvinvoinnilla on kauaskantoiset seuraukset *Noora Laak*

20 VÄITÖS
Miten ikääntyä kotona mukavasti? *Özlem Özer-Kemppainen*

24 KOLUMNI
Mihin yhdyskuntasuunnittelu on menossa? *Matti Tapaninen*

26 KILPAILUT
26 **Portti Kruunuvuorenrantaan** *Jussi Murole*
28 **Rajalta kotiin**
31 **JKMM Arkkitehdit menestyi Italiassa**

32 EUROPAN
Miten järjestettiin Europan 13 -kilpailu Jyväskylässä? *Tapani Tommila*

34 PALKINNOT
34 **Rakentamisen Ruusut täydennysrakentamiskohteille**
36 **Turner-taidepalkinto arkkitehtiryhmälle** *Tarja Nurmi*

38 JÄSENILLE
Uuden liittovaltuuston kausi käynnistyi *Päivi Virtanen*

42 ATL
Kun osaaminen ei enää riitä *Vesa Juola*

44 MARK
Mikä on uusi vihreä? *Vilja Larjosto*

ILMESTYY: vko 4
12 numeroa vuodessa
68. vuosikerta
ISSN 0044-8915
Aikakauslehtien liiton jäsen
SAFAn, MARK:n, ATL:n ja
SUM:n uutis- ja tiedotuslehti

JULKAISIJA:
Suomen Arkkitehtiliitto –
Finlands Arkitektförbund ry SAFA
Runeberginkatu 5, 00100 Helsinki
puh. 09 584 448, fax 09 5844 4222
au@safa.fi, http://au.safa.fi

PÄÄTOIMITTAJA:
Paula Huotelin
paula.huotelin@safa.fi
puh. 040 556 2827

TOIMITUSSIHTEERI:
Anne Haatainen
au@safa.fi, puh. 050 570 4180

Avustaja: Riina Behl
Toimittaja: Päivi Virtanen
Ulkoasu: Anne Haatainen

Paino: Lönnberg Print & Promo

LEHTITILAUKSET JA
OSOITTEENMUUTOKSET:
TILAAJAT: julkaisut@safa.fi
puh. 09 5844 4221
JÄSENET: jasenasiat@safa.fi

ILMOITUSMYYNTI:
Jarmo Valtonen, Media Bookers
puh. 050 60 330, 010 504 2902
Ratakuja 1 LT 1, 01300 Vantaa
jarmo.valtonen@mediabookers.fi
www.mediabookers.fi
Ilmoitusaineiston jättöajat:
http://au.safa.fi

Ilmestymisajat 2016:

Nro	Ilmoitusaineisto	Ilmestyy
2	1.2.	24.2.
3	29.2.	23.3.
4	29.3.	20.4.

(Toimitettava aineisto
viikkoa aikaisemmin.)

Kansikuva:
Merenkulkijanranta, Lauttasaari,
Helsinki, v. 2008–2015, Arkkitehdit
NRT. Kuva Antti Luutonen.

KUVAT: HENRI HAGMAN

Sattuman kuljettama vaikuttaja

Korkeasta valtion virkamiehestä tulee mieleen tv-uutisten kuvassa vilahtava väsynyt pukumies. Kun helmikuun alussa eläkkeelle siirtyvä ympäristöministeriön rakennusneuvos Aila Korpivaara ihailee lumista maisemaa helsinkiläisen rantakahvilan ikkunapöydässä, hänen olemuksensa huokuu lämmintä ja elämänmyönteistä asiantuntijuutta.

Mielenkiintoiset työt veivät mennessään

Korpivaaran matka 1950-luvun Rovaniemeltä ympäristöministeriön rakennetun ympäristön osastolle on ollut monipuolinen ja sattuman kuljettama.

– Oulun yliopistossa 1970-luvulla ei eroteltu rakennus- ja yhdyskuntasuunnittelua toisistaan, vaan kaikki saivat saman koulutuksen. Syventävien opintojen aikana kiinnostuin arkkitehtuurin teoriasta ja kirjoittamisesta, ja se avarsi näkökulmaani.

– Aloitin, kuten useimmat, ihan tavallisista rakennussuunnittelutöistä arkkitehtitoimistoissa. Toimin myös 5–6 vuotta työn ohessa Oulun yliopiston rakennusopin assistenttina. Sitten minut houkuteltiin Asuntohallituksen rahoittamaan asuntosuunnittelun tutkimukseen, ja sille tielle jäin.

Rakennushallitukseen hän lähti tekemään organisaatiouudistusta.

– Jouduin nuorena ja kokemattomana sellaiseen tuleen, että sen jälkeen kaikki työt ovat tuntuneet helpoilta. Kaiken tavoite oli hyvä rakennustapa, ja vaikka kustannuspaineet olivat jo silloin kovat, laadusta ei tingitty.

– Rakennushallituksessa ehdin olla kolme vuotta, kunnes **Olli Lehtovuori** houkutteli minut ympäristöministeriöön. Lähdin sinne väliaikaisesti 'muutamaksi vuodeksi'. Siitä tuli 25-vuotinen pesti.

Arkkitehtien asiantuntemusta normitalkoisiin

Ympäristöministeriöön Korpivaara lähti purkamaan vanhentuneiksi koettuja Arava-normeja. Hänen mielestään arkkitehtien pitäisi nykyisinkin olla enemmän mukana lainsäädäntötyössä.

– Suunnittelukokemus antaa ymmärrystä siihen, mitä jokin normi käytännössä tarkoittaa. Toivon kuitenkin, ettei arkkitehtikunta leimaudu normitalkoissa erityisen 'normivastaiseksi' vaan tuo keskusteluun asiantuntemusta ja on mukana kehittämässä parempia normeja liian tiukkojen tilalle.

Arkkitehtien osuus viranhaltijoina on pienentynyt vuosien mittaan paljon. Korpivaaran mukaan arkkitehtien äänen kuulumattomuus lainsäädäntötyössä johtuu ennen kaikkea siitä, että arkkitehtuuria koskevien säädösten vaikutuksia on niin vaikea mitata.

– Suoraan arkkitehtuuriin liittyviä normeja ei ole, joten puuttuu mandaatti asettaa arkkitehti säädösten valmisteluun. Onneksi säädösvalmistelussa ja muussa kehittämistyössä on perinteisesti voitu tehdä tiivistä yhteistyötä korkeakoulujen, arkkitehtitoimistojen ja alan konsulttitoimistojen sekä järjestöjen kanssa. Usein säädösvalmistelussa on hyödynnetty myös tutkimuksia ja opinnäytetöitä.

Korpivaara toivoo asiantuntemusta myös yleiseen keskusteluun.

– Esteettömyyssäädösten kustannusvaikutus asuntojen hintaan on vain 30–50 euroa per neliömetri riippuen asunnon koosta. Miten paljon kalliimmaksi yhteiskunnalle tulee asuntojen muutostyöt jälkikäteen? Arkkitehtikunnalla pitäisi olla rohkeutta olla mukana puolustamassa joitakin periaatteita ja esittää näkemyksensä siitä, mistä olisi syytä luopua.

Politiikka on työn suola

Vaikka ympäristöministeriössä tehtävä lainsäädäntötyö nähdään rakennusalan normiohjauksena, se on nykyään ennen kaikkea hallitusohjelmaan perustuvaa poliittista vaikuttamista.

– Politiikka on työn suola. Poliittiset tuulet kääntyvät neljän vuoden välein. Lainsäädäntötyö ja normien valmistelu on, ja sen pitääkin olla, demokraattista, laajan seulan läpikäynyttä ja yleisesti hyväksyttyä.

Korpivaara ei kuitenkaan halua yksilöidä puolueita erityisen arkkitehtuurimyönteisiksi tai -vastaisiksi. Kulloisenkin ministerin omat intressit vaikuttavat enemmän.

– Vihreiden **Pekka Haavisto** oli ministerinä, kun valmistelimme arkkitehtuuripoliittista ohjelmaa ja ekologisesti kestävän rakentamisen ohjelmaa, ja hän oli aktiivinen ja kiinnostunut näistä asioista. Kirjoitamme ministereille puheita, joten voimme itse vaikuttaa siihen, mitä mieltä ministeri on puheenvuorossaan – toki hän voi jättää nämä kohdat poiskin. Esimerkiksi kokoomuslainen ministeri **Jan Vapaavuori** oli erittäin kiinnostunut kaupunkisuunnittelusta ja nosti meidän asioitamme esille paljon enemmän kuin moni muu. Hän oli myös erittäin vaativa ministeri, joka kirjoitutti puheitaan uusiksi moneen kertaan.

Valtioneuvostossa vuonna 1998 hyväksytyn Suomen arkkitehtuuripoliittisen ohjelman valmistelu on jäänyt Korpivaaran mieleen merkittävänä asiana. Hän pitää myös vuonna 2000 voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain valmistelua uransa suurimpana ponnistuksena.

– Työhön ei ollut valmista toimintamallia, mutta samaan aikaan valmisteltiin maankäyttö- ja rakennuslakia. Apoli eteni mielestäni samaan suuntaan: kohti hyvän elinympäristön rakentamista. Työ kesti monia vuosia. Kun Apoli valmistui, meistä tuntui, että olimme saavuttaneet maalin, mutta varsinainen työhän oli vasta alussa. Virkakoneisto oli tehnyt tehtävänsä, ja seurantaryhmä aloitti oman työnsä.

Näistä ajoista on kuitenkin jo 20 vuotta, ja maailma on muuttunut.

– Apolin päivittämisestä alettiin neuvotella kymmenisen vuotta sitten, mutta tämäntyyppiset ohjelmat olivat jo silloin kokeneet inflaation. Erilaisia ohjelmia oli voimassa kymmeniä, ellei peräti satoja. Ihmiset olivat kiinnostuneita, mutta uudistustyö ei lähtenyt liikkeelle. Samaan aikaan opetus- ja kulttuuriministeriö käynnisti työn Arkkitehtuurin tiedotuskeskuksen perustamiseksi. Kenties ajateltiin, että arkkitehtuuripolitiikka kanavoituisi sinne, koska ministeriö ei halunnut loputtomiin rahoittaa yhden ohjelman seurantaa.

”

ARKKITEHTUURIA EI PÄÄMINISTERI JUHA SIPILÄN HALLITUSOHJELMASSA MAINITA, MUTTA ASUNTORAKENTAMISEN KEHITTÄMINEN, RAKENTAMISEN LUPAPROSESSIEN UUDISTAMINEN, ESTEETTÖMYYSSÄÄDÖSTEN LIEVENTÄMINEN, PUUN KÄYTÖN LISÄÄMINEN JA ENERGIANSÄÄSTÖTAVOITTEET LIITTYVÄT SUORAAN ARKKITEHTIEN TYÖHÖN.

Kohti puoluepoliittista ja asiakeskeistä vaikuttamista

Nykyisin poliittinen vaikuttaminen on kohdentunut suoraan poliitikoihin etenkin hallitusohjelmien kirjoitusvaiheessa.

– Jos jotain haluaa, niin hallitusohjelmassa sen täytyy lukea.

Arkkitehtuuria ei pääministeri **Juha Sipilän** hallitusohjelmassa mainita, mutta asuntorakentamisen kehittäminen, rakentamisen lupaprosessien uudistaminen, esteettömyyssäädösten lieventäminen, puun käytön lisääminen ja energiansäästötavoitteet liittyvät suoraan arkkitehtien työhön. SAFAlla on vaikutusvaltaa.

– Uusimman hallitusohjelman kirjaukset tulivat pääasiassa muualta kuin ministeriöistä, ja SAFAn aktiivisuus kannattaa aina ja etenkin silloin, kun se on kuultavana jonkin lakimuutoksen yhteydessä.

Puoluepoliittisessa vaikuttamisessa olisi kuitenkin kehitettävää.

– Kun hallitusohjelmien kirjaukset tulevat suoraan puolueista, niin epäpoliittisella SAFAlla on käytössään rikkinäinen puhelin. Muut alan järjestöt ovat paljon lähempänä esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliittoa ja voivat sitä kautta vaikuttaa työnantajien tai yrittäjien asemaa edistäviin puolueisiin. Se, kenen kautta vaikutetaan mihinkin asioihin, kannattaisi ottaa SAFAssa mietintään.

Hän ottaa esimerkiksi aktiivisten nuorten arkkitehtien, kuten **Juulia Mikkolan**, tuoreet puheenvuorot nykyisistä rakennusmääräyksistä ja niiden vaikutuksista kokonaisenergiankulutukseen ja rakennusterveyteen.

– Nyt on viimeinen mahdollisuus vaikuttaa siihen, mitä esimerkiksi nollaenergiasääntely tulee olemaan. SAFAlla on toimiston edustaja säädösvalmistelussa. Koska siirtyminen lähes nollaenergiakäytäntöön on suuri rakennussuunnittelua koskeva muutos, pitäisi etenkin arkkitehtien suunnittelun kokonaisuudesta vastuullisina asiantuntijoina olla laajasti mukana workshopeissa pohtimassa normien vaikutuksia. LVI-ala on pitkään tehnyt tähän liittyvää kehitystyötä ja ollut muutenkin aktiivisesti vaikuttamassa sääntelyn kehittämiseen ja sisältöön. Koskevathan uudet normit keskeisesti energia- ja ilmanvaihtoalan teollisuutta. Uudet säännösluonnokset lähtevät lausunnolle helmi–maaliskuussa. SAFA voisi järjestää esimerkiksi workshopeja, joissa ammattikunta tuulettaisi ajatuksia ja ottaisi kantaa myös valmisteilla oleviin esteettömyysnormeihin, palomääräyksiin tai ääneneristysvaatimuksiin.

– Ammattikunnan ei kuitenkaan tarvitse olla samanmielinen. Tarvitaan organisoitua sisäistä keskustelua eri näkökulmista, käytiinpä sitä sitten lehtien palstoilla, työpajoissa tai keskustelutilaisuuksissa. Myös ATL voisi ottaa kantaa.

Parempaa asuntorakentamista ja positiivista aktivismia

Mikään ei jää pahasti kesken Korpivaaran työpöydälle.

– Olen viime aikoina työskennellyt rakennusvalvonnan kehittämisen parissa. Tavoitteena on ylikunnalliset rakennusvalvonnat. Tällä hetkellä Suomessa on 270 rakennusvalvontaa, tavoitteena on 50 tai vaikkapa 18 uusien itsehallintoalueiden mukaisesti. Työ olisi paljon keskitetympää ja yhdenmukaisem-

KUKA?

- Aila Korpivaara, syntynyt vuonna 1951.
- Valmistunut arkkitehdiksi Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolta vuonna 1981.
- Toiminut rakentamisen ohjauksen kehittämis- ja johtotehtävissä ympäristöministeriössä.
- Vaikuttanut myös luennoimalla ja kirjoittamalla.

paa. Samassa yhteydessä voitaisiin miettiä, voisivatko kaavat olla väljempiä ja rakennusvalvonnan laatuohjaus vastaavasti tarkempaa. Tämä työ jää kesken, mutta uskon, että hanke etenee muiden jatkamana oikeaan suuntaan.

Isompien kehityshankkeiden puute jää surettamaan Korpivaaraa.

– Viimeisimpiä suuria hankkeita, joissa olin mukana, oli Eko-Viikin täydennysrakentamiseen liittyvä Tiivis ja matala -hanke. Siinä oli monta kuntaa mukana. Vastaavanlaisia asioita ei ympäristöministeriössä enää hoideta. Tämä johtuu siitä, että nykyisin kunnat ovat kehittämistyön keskiössä ja niillä on suurempi itsenäisyys.

Arkkitehtuuri sijaitsee Korpivaaran mielestä oikeassa osoitteessa ympäristöministeriössä, vaikka kysymys ei ole yksinomaan ympäristöstä vaan myös elinkeinopolitiikasta, taiteesta ja kulttuurista.

– Saadakseen vaikutusvaltaa arkkitehtikunnan tulisi vain osata pelata yhtä aikaa kolmeen suuntaan ja eri argumentein. Monet ovat nostaneet esiin havainnon siitä, kuinka valtava työllistämismerkitys arkkitehtuurilla on ja mikä vaikutus sillä on kaupunkien kilpailukykyyn, viihtyisyyteen ja jopa investointihalukkuuteen.

Nykyarkkitehtuurin tila ei sinänsä ole Korpivaaran mielestä huono.

– Meillä arvostetaan hyvää arkkitehtuuria, ja esimerkiksi *Helsingin Sanomat* antaa kaupunkisivuillaan hyvinkin paljon palstatilaa uusille rakennuksille. Julkisessa rakentamisessa on otettu aimo harppaus parempaan, koska suunnittelukilpailuja käytetään paljon. Sen sijaan 80-prosenttisesti grynderien hallussa olevassa asuntorakentamisessa on paljon kehitettävää.

Ympäristöministeriön vastaus on ollut tukea marginaalisia ilmiötä, joista hyvä esimerkki on muun muassa ryhmärakennuttamisen kehittäminen. Ryhmärakennuttamista koskeva laki astui voimaan syyskuussa 2015.

– Meillä on ollut edes jotain yritystä, ettei asuntorakentaminen olisi vain grynderien varassa vaan että myös asukkaat voisivat toteuttaa asuinrakennushankkeita. Tällaisiin ituihin ja uusiin ilmiöihin soisin tartuttavan jatkossakin, niin että maahamme syntyisi monimuotoisuutta. On paljon ruohonjuuritason toimijoita, jotka haluaisivat tehdä tämäntyyppistä yhteistyötä.

Työnsä hän jättää levollisin mielin ministeriön rakennetun ympäristön osaston työkavereille mutta toivoo, että hänen tilalleen palkattaisiin joko nuori tai monipuolisesti kokenut arkkitehti, joka pitäisi yllä arkkitehtuurin, rakentamisen ja asuntosuunnittelun kehittämisnäkökohtia. ”Tehkää mahdollisimman monipuolisesti hommia ja hypätkää rohkeasti uusiin tehtäviin” ovat hänen terveisensä jälkipolville.

Anni Vartola

Sairaan talon ruumiinavauksia

Sisätiloissa oleskelu tuntuu nykyisin aiheuttavan monenlaista oireilua. On nivel- ja silmäoireita, vinkuvaa hengitystä, astmaa, atooppista ihottumaa, väsymystä ja epämääräistä sairauden tunnetta. Yhä useammilla on kokemusta hometalosta ja home-evakosta. Tuttua on sekin, että rakennuksessa on tehty homesaneeraus, mutta sen jälkeen oireet palaavat. Mitä taloissa tapahtuu?

Ympäristömyrkkyjen tutkijana tunnettu emeritaprofessori **Mirja Salkinoja-Salonen** esitti asiaan vastauksia mikrobiologian näkökulmasta Rakennusperintö-SAFAn tilaisuudessa joulukuussa.

Miksi talo sairastuu?

Aivan aluksi Salkinoja-Salonen kyseenalaisti sekä mikrobit että kosteusvauriot sisäilmaoireilun yksiselitteisinä aiheuttajina. Kun kansainvälisessä HITEA-tutkimuksessa (2013) tarkasteltiin kosteus- ja homevaurioisia kouluja Suomessa, Espanjassa ja Alankomaissa, todettiin, että suomalaiskouluissa oli vähiten bakteereja ja homeita. Sisäilmaoireilua oli kuitenkin eniten.

Tulos sai tutkijat miettimään, löytyisikö sisäilmaoireilulle ja mikrobikadolle yhteinen selitys. Olisiko hometaloiksi diagnosoiduissa rakennuksissa jotain, joka on vahingollista eläville soluille ylipäätään?

Salkinoja-Salonen kollegoineen ryhtyi tutkimaan sisäilmaan liittyvää oireilua ja toksisuutta. Pääkaupunkiseudun ongelmakouluista otettiin laskeumamaljoin ja pyyhintänäyttein talteen laskeumapölyä. Terveessä ilmassa on valtava määrä homeita ja muita mikrobeja, mutta kun koulujen näytteitä kasvatettiin laboratorio-olosuhteissa, todettiin, että useimmiten petrimaljassa kukoisti vain muutama tai peräti vain yksi homelaji – sellainen, joka tuotti ihmiselle ja muille homeille haitallisia toksiineja. Se ei hätkähtänyt vahvoistakaan myrkyistä, kuten boorista, jota käytetään puukuituvillojen palonestoaineena, tai arseenipentoksidista, jota käytettiin vuoteen 2006 asti puunsuojaukseen. Toksisten näytteiden lukumäärä korreloi suoraan rakennuksessa koettujen terveyshaittaoireiden määrään.

Tällaiseen yhden myrkyllisen homeen valta-asemaan johtavat Salkinoja-Salosen mukaan rakennusaineissa, maaleissa, siivoustuotteissa ja ilmanvaihtolaitteissa käytetyt kemikaalit yhdistettyinä nykyrakentamisen ja kiinteistönhuollon ratkaisuihin.

Riskialttiita rakennusaineita ja sairasta siivousta

Rakennusaineiden kemikaalikuormaa pohtiessaan Salkinoja-Salonen nosti esiin muun muassa desinfioivia biosideja sisältävät sisämaalit sekä kipsipitoiset rakennusaineet, joihin betonikin lukeutuu. Erityisen ongelmalliseksi hän totesi kipsilevyn, jota käytetään myös märkätiloissa. Hapettomassa tilassa, kuten tiiviin muovimaalin tai -eristeen alla, jo vähäinen kosteus käynnistää kipsilevyssä hajoamisprosessin. Salkinoja-Salosen mukaan prosessissa saattaa muodostua jopa rikkivetyä, joka aiheuttaa hengitettynä monenlaisia oireita.

Mikrobiologi epäilee myös hiilidioksidia läpäisemättömiä rakenteita, sillä jotkin tutkimukset viittaavat siihen, että esimerkiksi höyrynsulkumuovilla varustettuihin rakenteisiin saattaa syntyä ”hiilidioksiditaskuja”, joissa menestyvät vain haitalliset mikrobit.

Salkinoja-Salosen mukaan terveen rakennuksen voi myös sairastuttaa yksinkertaisesti siivous- ja tekstiilinkäsittelykemikaaleilla. Hän ihmetteli esimerkiksi sitä, että meillä noin joka toisessa koulussa siivotaan isotiatsolonia sisältävillä tuotteilla – siitä huolimatta, että isotiatsoloni on ”maailman pahamaineisin herkistävä kemikaali”. Ainetta on kuitenkin vaikea välttää, sillä sitä käytetään hygieenisten ominaisuuksiensa vuoksi monissa nestemäisissä pesu- ja puhdistusaineissa (mutta myös liimoissa ja tiivistyspastoissa).

Tilannetta pahentaa se, että nykyaikaisessa siivoustekniikassa puhdistusaineita ei huuhdota pois. Näin haihtumattomat kemikaalit kertyvät pyyhityille pinnoille, missä ne vähitellen jauhautuvat pölyksi ja päätyvät elimistöön.

Liian suodatettua ilmaa

Tutkimusten valossa myös koneellinen ilmanvaihto näyttäytyy potentiaalisena terveyshaittana. Vaikka tarkoituksena on tuottaa huolellisesti suodatettua, puhdasta ilmaa, ilmanvaihtolaitteet itsessään saattavat tarjota otolliset olosuhteet haitallisten mikrobien kasvulle.

Tämä johtuu Salkinoja-Salosen mukaan siitä, että laitteiden suodattimissa käytetään homeiden estämiseksi biosideja, jotka tuhoavat normaalin mikrobiston. Jäljelle jää erittäin toksisia, biosideille vastustuskykyisiä homelajeja, jotka kuivuessaankin säilyttävät myrkyllisyytensä. Lisäksi koneellinen ilmanvaihto ja sisätilan alipaineistus edistävät homeiden leviämistä ilmassa, mistä myrkyt joutuvat keuhkojen tai kosketuksen kautta ihmisen elimistöön. Ilmanvaihto ei kuitenkaan pys-

ty poistamaan rakenteissa ja sisätiloissa käytettyjä haihtumattomia myrkkyjä.

Nykyiset rakennusmääräykset käytännössä pakottavat koneelliseen ilmanvaihtoon, eikä meillä päästä kehittämään painovoimaisia järjestelmiä. Ulkomaisena esimerkkinä Salkinoja-Salonen viittasi terveellisiä, massiivirunkoisia asuin- ja toimistotaloja suunnittelevaan arkkitehtiin **Stefan Behnischiin**. Tämän rakennuksissa on periaatteena, että ulkoilma johdetaan sisätiloihin mahdollisimman lyhyttä reittiä ja kuhunkin kerrokseen tehdään useita ilman sisäänottopisteitä. Ilma poistetaan painovoimaisesti, jolloin sisätiloissa ei synny alipainetta. Helsingissä on yksi tällainen koulu, ja siinä voivat hyvin nekin opettajat, jotka saavat oireita muualla.

> ONKO SALKINOJA-SALONEN ITSE VÄLTTYNYT SISÄILMA- JA HOMEONGELMILTA?
> – OLEN, ASUMALLA VANHASSA PUUTALOSSA, JOSSA ON PAINOVOIMAINEN ILMANVAIHTO!

Talo, joka voi hyvin

Salkinoja-Salosen esityksen perusteella täytyy siis päätellä, että niin talon kuin ihmisenkin sairastuttaa normaalin mikrobitasapainon järkkyminen. Rakennuksissa tämän näyttävät aiheuttavan nykyrakentamisessa käytetyt materiaalit ja kiinteistönhuollon menetelmät, kuten rakennusmuovit ja muovimaalit, kemikalisoidut ilmanvaihtosuodattimet, antibakteerisiksi käsitellyt pinnat ja mikrobeja hävittävät puhdistusaineet. Normaalin mikrobikannan tuhouduttua sen tilalle leviävät ärhäkät, toksiset homeet, joiden kasvua homemyrkyt eivät tyrehdytä. Tämä selittää ainakin osin sen, miksi homesaneeraukset kerta toisensa jälkeen epäonnistuvat.

Mikäli tutkimustietoa haluaa hyödyntää, sen voi muuttaa toiminnaksi noudattamalla Salkinoja-Salosen tutkimusryhmän laatimasta suosituslistasta ainakin seuraavia kohtia:

Korvataan lattioiden muovipäällysteet tuulettuvilla lautalattioilla. Luovutaan kipsilevyjen ja muiden rikkivetyä tuottavien materiaalien käytöstä. Tehdään rakenteista vesihöyryä, happea ja hiilidioksidia läpäiseviä. Jätetään huonetilojen alipaineistus ja siirrytään tilakohtaisiin ilmanvaihtimiin tai kokonaan painovoimaiseen ilmanvaihtoon. Ollaan tarkkana ilmanvaihtokoneiden suodattimien ja niiden kemikaalikäsittelyjen suhteen. Lopetetaan antimikrobisten siivousaineiden käyttö ja siirrytään vesipesuun. Tuodaan sisätiloihin viherkasveja. Altistutaan laajalle mikrobikannalle!

Netta Böök

Mirja Salkinoja-Salosen tutkimuksia ja esityksiä löytyy Helsingin yliopiston Tuhat-tietokannasta: tuhat.halvi.helsinki.fi/portal/fi.

LÄHDE: HELSINGIN YLIOPISTO, MIRJA SALKINOJA-SALONEN

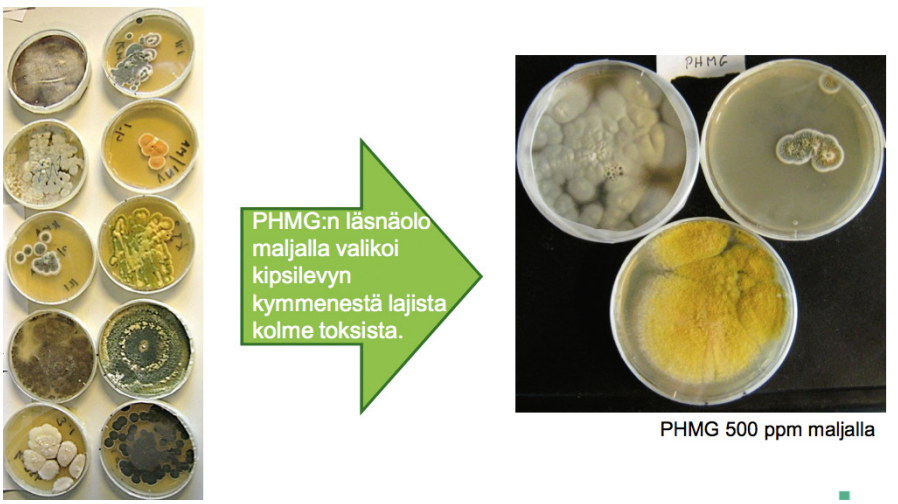

Homeenestoaineet eivät pysty myrkyllisimpiin homeisiin. Sisäilmaongelmaisen rakennuksen kipsilevystä löytyi 10 mikrobilajia (vas.), joista toksisimpia (oik.) ei tuhonnut edes hengenvaarallinen, desinfioiva biosidi PHMG.

Opiskelijan hyvinvoinnilla on kauaskantoiset seuraukset

Mitä paremmin arkkitehtiopiskelijat voivat opiskeluaikanaan, sitä paremmin opinnot sujuvat ja sitä paremmat evät he vievät mukanaan työelämään. SAFAn marras-joulukuun vaihteessa tekemän opiskelijakyselyn teemoina olivat hyvinvointi ja työnteko.

SAFA on seurannut opiskelijoiden tuntoja uusimalla kyselyn säännöllisesti noin joka toinen vuosi – edelliset kyselyt toteutettiin vuosina 2010 ja 2012.

Kyselyissä on seurattu muun muassa opiskelijoiden hyvinvointia ja opintojen etenemisen seikkoja, jotka nousivat esille erityisesti kaksiportaiseen tutkintorakenteeseen siirtymisen jälkeen. Teemat ovat edelleen ajankohtaisia, kun sekä laitosten rahoitus että opintotuen ehdot ovat entistä tiukemmin sidottuja opintojen etenemiseen.

Tässä käsitellään kyselyn hyvinvointia koskevaa osaa. Työnteko-osion tulokset ovat vuorossa *au*:n seuraavassa numerossa.

Opinnot kuormittavat mutta etenevät

Kyselyn ensimmäinen kokonaisuus koski opintojen kuormittavuutta, opiskeluaikaista toimeentuloa ja opiskelijoiden hyvinvointia. Kurssien kuormittavuuden osalta tulokset olivat samansuuntaisia edellisten kyselyjen kanssa: Tampereella opiskelevat ovat keskimäärin hyvin tyytyväisiä opintojensa etenemiseen ja kurssien mitoitettuun työmäärään, kun taas Oulussa ja Otaniemessä näiden asioiden kanssa kamppaillaan.

Vastaajajoukossa ei ollut merkittävästi maisterivaiheen opiskelijoita, mutta tulokset olivat samalla linjalla aiempien kyselyjen kanssa: siinä missä kandidaatin opintoja pidetään liian työläinä, vain noin kymmenesosa vastaajista on tätä mieltä maisterivaiheen osalta.

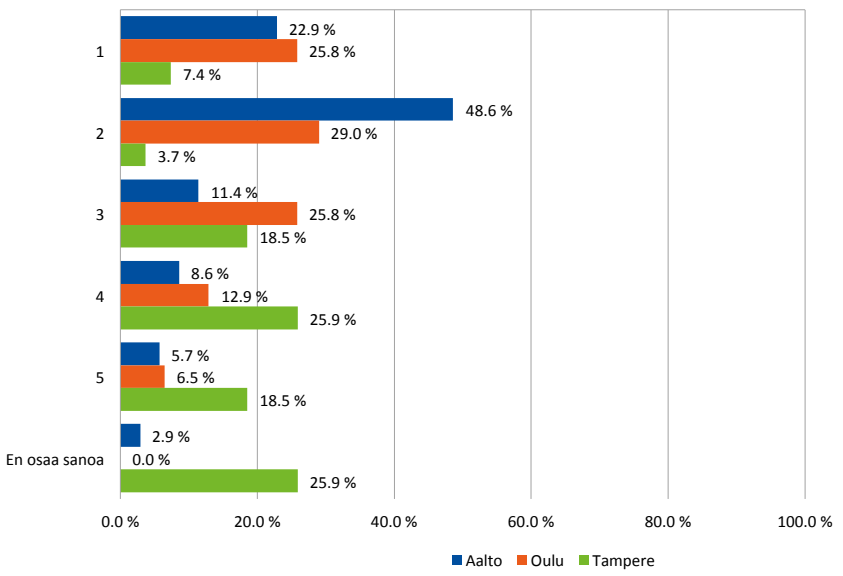

Kandivaiheen työmäärä on/oli mielestäni liian suuri.

(1 = samaa mieltä, 5 = eri mieltä)

Aallossa 71,5 % ja Oulussa 54,9 % vastaajista pitää kandivaiheen työmäärää liian suurena, kun taas Tampereella vastaava luku on 11,1 %.

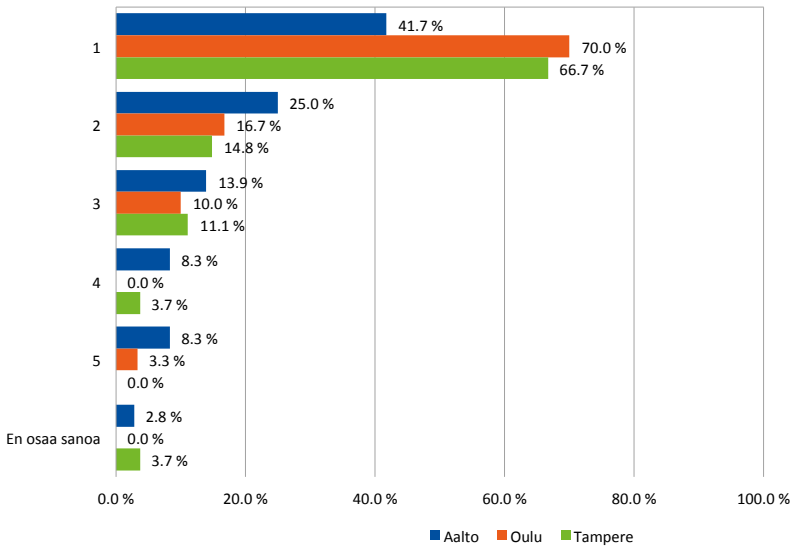

Olen tyytyväinen alavalintaani, tunnen olevani oikealla alalla.

(1 = samaa mieltä, 5 = eri mieltä)

Oulun ja Tampereen vastaajat ovat erittäin tyytyväisiä alavalintaansa, Aallossakin tyytyväisiä on yhteensä yli 65 %. Vertailun vuoksi kaikista yliopisto-opiskelijoista oikealla alalla kertoo olevansa 55 % ja jossain määrin tätä mieltä on 36 % opiskelijoista (Opiskelijabarometri 2012).

Kyselyn avointen vastausten mukaan palautetta liian kuormittavista opinnoista ei oteta laitoksilla tosissaan. Vastauksissa arvioitiin, että kuormittavuuteen vaikuttavat myös kurssien organisointi sekä harjoitustöiden ohjaus. Erityisen monta mainintaa sai työskentelytilojen ja tietokoneluokkien huono ergonomia.

Opintojensa etenemistahtiin olivat erityisen tyytyväisiä tamperelaiset (85 %) sekä oululaiset (78 %) vastaajat. Aallossa tyytyväisiä oli alle puolet vastaajista (46 %). Samaa linjaa noudattelivat 55 opintopistettä saavuttaneiden vastaajien osuudet, Tampereella lähes 60 %, Oulussa 42 % ja Otaniemessä 33 %.

Arkkitehtiopiskelijat nostavat opintotukea

Valtaosa vastaajista (72 %) nosti vastaushetkellä opintotukea ja opintolainaakin lähes puolet (40 %). Osuus on kansalliseen keskiarvoon verrattaessa suuri, sillä kaikista opintonsa vuonna 2014 aloittaneista korkeakouluopiskelijoista lainaa nosti 25 % ja kaikkien yliopisto-opiskelijoiden keskiarvo on noin 23 % (Opiskelijabarometri 2012). Tulos saattaa selittyä osin sillä, että suhteellisen varman työllistymisen aloilla lainan nostaminen on keskimääräistä tyypillisempää.

Viidesosa vastaajista oli saanut Kelalta kirjeen opintojen hitaan etenemisen vuoksi, ja joka kymmenennellä opintotuki oli jossain vaiheessa lakkautettu samasta syystä. Opintotukia olivat joutuneet ylitettyjen tulorajojen vuoksi palauttamaan erityisesti Aallon opiskelijat (30 %). Opintotuen myöntämisperusteena on 5 opintopisteen suorittaminen kuukausittain, ja tuki myönnetään erikseen kandidaatin ja maisterin tutkintoihin.

Opiskelu on stressaavaa

Kaikista vastaajista yli kaksi kolmasosaa vastasi kokeneensa opintojensa vuoksi psyykkisiä oireita, esimerkiksi ahdistusta tai stressiä. Aallon vastaajista osuus oli suurin (85 %), ja heistä joka neljäs oli myös hakenut oireiden vuoksi apua terveydenhuollosta tai opintopsykologilta.

Fyysisiä oireita oli ollut vastaajista puolella, ja viidesosa oli hakenut oireisiinsa apua. Säännöllistä liikuntaa harrasti vastaajista suurin osa (70 %). Opintoilmapiiriä arkkitehtuurin laitoksilla pidettiin kuitenkin hyvänä.

Hyvinvoinnin hedelmät

Hyvinvointiin ja opiskelumotivaatioon kiinteästi kuuluvaa opiskelukykyä on tutkittu Campus Conexus II -projektissa, jonka tuloksia hyödynnettiin Aalto-yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteisessä Kyky-hankkeessa. Projektin tutkimusten mukaan innostuneet opiskelijat suorittavat noin 18 opintopistettä enemmän lukuvuodessa, käyttävät enemmän aikaa opiskeluun ja kokevat selvästi muita vähemmän stressiä.

Opiskeluinto voidaankin nähdä työn imua vastaavana ”opiskelun imuna”, joka parhaimmillaan tuottaa positiivisia kokemuksia merkityksellisyydestä ja omistautumisesta. Opintojen aikainen optimismi ja hyvä itsearvostus myös ennustavat työn imua kymmenen vuotta myöhemmin.

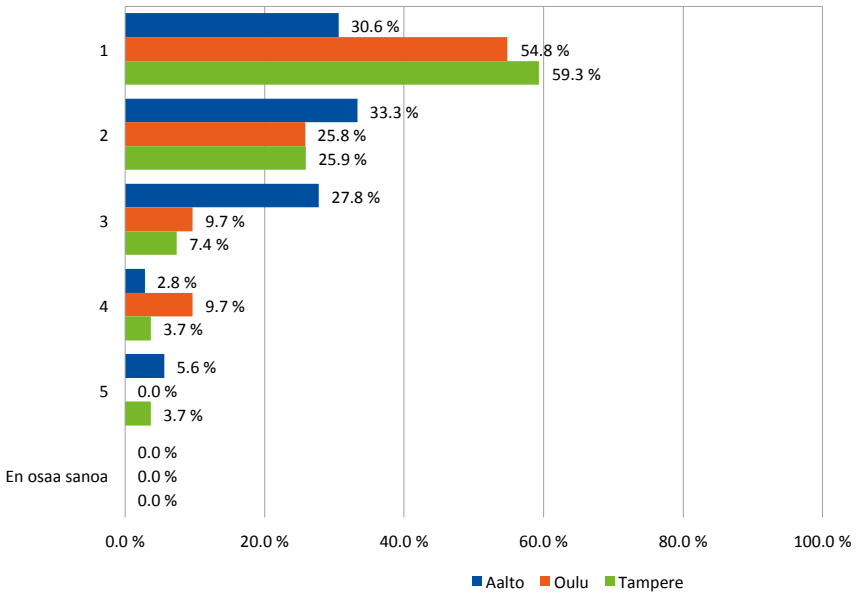

Opintoilmapiiri opiskelijoiden kesken on laitoksellamme kannustava ja positiivinen.

(1 = samaa mieltä, 5 = eri mieltä)

Kaikista vastanneista lähes 80 % pitää laitoksensa opiskeluilmapiiriä hyvänä. Erityisen tyytyväisiä ovat opiskelijat Tampereella ja Oulussa.

> KAIKISTA VASTAAJISTA YLI KAKSI KOLMASOSAA VASTASI KOKENEENSA OPINTOJENSA VUOKSI PSYYKKISIÄ OIREITA, ESIMERKIKSI AHDISTUSTA TAI STRESSIÄ.

Opiskeluinnon vastakohta on opiskelu-uupumus, joka kehittyy opiskelun aiheuttaman jatkuvan stressin seurauksena ja voi ilmetä voimakkaana opiskeluväsymyksenä sekä riittämättömyyden tunteina. Opiskeluinto, itsensä arvostaminen, yhteisöllisyys ja oikeudenmukainen kohtelu puolestaan suojaavat uupumukselta.

Mitä paremmin arkkitehtiopiskelijat voivat opiskeluaikanaan, sitä paremmin opinnot sujuvat ja sitä paremmat evät he vievät mukanaan työelämään. Niin opiskelijoille kuin opetuksesta vastaaville suunnatut Kyky-projektin työkalut opiskelukyvyn tukemiseksi löytyvät osoitteesta www.opiskelukyky.fi.

Noora Laak

SAFAn opiskelija-asiamies 2014–2015

Ketkä vastasivat?

Kysely toteutettiin verkossa, ja vastaajia kertyi loppusyksyn palautuskiireiden keskellä 100. Vastaajamäärä jakautui tasaisesti koulujen kesken. Vastaajat painottuivat vahvasti toisen, kolmannen ja neljännen vuosikurssin opiskelijoihin, mutta arkkitehtiopiskelijoille tyypillisesti ikäjakauma oli melko suuri. Vastaajien keskimääräinen opintopistekertymä oli 135 pistettä. Aallon vastaajat olivat keskimäärin opinnoissaan edistyneempiä (180 pistettä) sekä hieman vanhempia.

Millaiset olivat vastaajien opinnot ja suunnitelmat?

Oululaisista ja tamperelaisista noin 70 % ilmoitti kandidaatin opintojensa kestoksi kolme vuotta – Aallossa kandidaatin tutkinnon oli suorittanut vastaavassa ajassa 35 % vastaajista ja neljässä vuodessa 37 %. Valtaosa kyselyyn vastanneista ei osannut vielä ilmoittaa opintojensa painopistettä tai pääainetta, mutta suosittuina opintojen painotusvaihtoehtoina erottuivat yhdyskunta- ja kaupunkisuunnittelu sekä rakennussuunnittelu – erityisesti asuntosuunnittelu – aiempien kyselyjen tavoin. Joka viides vastaaja ilmoitti aikovansa suorittaa jonkin muun alan opintoja osana tutkintoaan, Aallossa määrä oli jopa joka kolmas.

Oulun vastaajat olivat innokkaimpia opiskelijavaihtoon lähtijöitä (66 %), kun taas Aallon ja Tampereen osalta vaihtoon oli lähdössä noin puolet. Suosituimmat vaihtokohteet sijaitsivat Euroopassa.

TAMPERE 22.-23.4.2016

ARKKI-TEHTI-PÄIVÄT

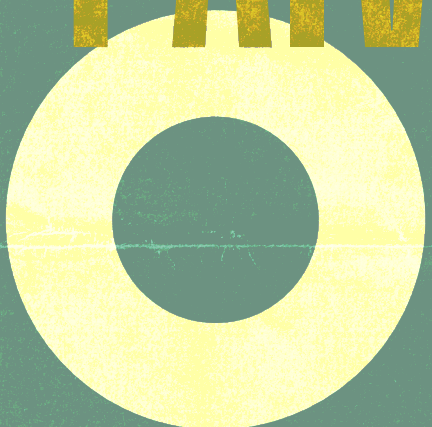

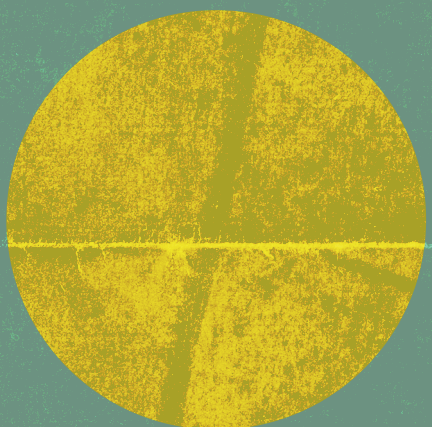

Korjausrakentamisen pätevyyksien haku joustavammaksi

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen korosti korjausrakentamisen erityispiirteiden entistä parempaa huomioimista. Korjausrakentamisen osaaminen ei ole ollut riittävällä tasolla vaativissa korjaushankkeissa, ja lakimuutoksen yhtenä tavoitteena on ollut tämän osa-alueen vaatimusten esittäminen.

FISE perusti lain mukaiset omat korjausrakentamisen pätevyydet suunnittelu- ja työnjohtoaloille, joissa korjauspätevyys koettiin tarkoituksenmukaiseksi. Päällekkäisiä tai käytännön kannalta marginaalisia pätevyyksiä on kuitenkin pyritty välttämään. FISE kannustaa uudella hinnoittelulla hankkimaan korjausrakentamisen pätevyyksiä.

Uudet korjausrakentamisen pätevyydet

FISEn järjestelmässä on aiemmin ollut muutamia uudisrakentamisesta erillisiä korjausrakentamisen suunnittelu- ja työnjohtopätevyyksiä. Suunnittelupuolella on ollut maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva pääsuunnittelijan korjausrakentamisen pätevyys. Markkinalähtöisiä korjausrakentamisen pätevyyksiä ovat olleet a-vaativuusluokan kosteustekninen korjaussuunnittelija ja a-vaativuusluokan betonirakenteiden korjaussuunnittelija.

Laissa maankäyttö- ja rakennuslain muuttamisesta (41/2014) ja sitä täydentävissä asetuksissa ja ohjeissa vaativuusluokat ja kelpoisuusvaatimukset esiteltiin systemaattisesti erikseen uudisrakentamisessa sekä korjaus- ja muutostyössä. Lisäksi käyttöön otettiin uusi erityisala: kosteusvaurion korjaus.

FISEn uudet maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat korjausrakentamisen suunnittelupätevyydet on perustettu tavanomaiseen, vaativaan ja poikkeuksellisen vaativaan luokkaan seuraaville aloille: *pääsuunnittelu*, *rakennussuunnittelu*, *kantavien betonirakenteiden suunnittelu*, *kantavien puurakenteiden suunnittelu*, *kantavien teräsrakenteiden suunnittelu*, *pohjarakenteiden suunnittelu*, *IV-suunnittelu* ja *KVV-suunnittelu*.

Lisäksi betonirakenteiden materiaaliteknisessä korjauksessa on vaativan luokan korjaussuunnittelijan pätevyys. Rakennusfysiikan suunnittelussa on jatkossa kolme erillistä pätevyyttä: *rakennusfysiikka*, *kosteusvaurion korjaussuunnittelu* ja *akustiikkasuunnittelu*.

FISEn uudet maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvat korjausrakentamisen työnjohtopätevyydet on perustettu tavanomaiseen, vaativaan ja poikkeuksellisen vaativaan luokkaan seuraaville aloille: *vastaava työnjohto*, *IV-työnjohto*, *KVV-työnjohto* ja *kosteusvaurion korjaustyönjohto*.

Uusi hinnoittelu

FISE-pätevyyden hinta on 350 euroa + arvonlisävero / 7 vuoden pätevyys. Yhden pätevyyden hintaa ei korotettu uudistuksen yhteydessä.

1.12.2015 jälkeen haettaessa samanaikaisesti uudis- ja korjausrakentamisen pätevyyttä hinta on näistä kahdesta pätevyydestä yhteensä 500 euroa / 7 vuotta. Tämä hinta koskee myös rakennusfysiikan ja kosteusvaurion korjaussuunnittelijan pätevyyden hakua samanaikaisesti. IV- ja KVV-suunnittelijoilla uusi hinnoittelu astui voimaan 1.1.2016.

Hinnanmuutoksella ja entistä joustavammalla hakumenettelyllä halutaan kannustaa hakemaan korjausrakentamisen pätevyyksiä ja näin edistää uuden lainsäädännön jalkauttamista osaksi rakentamisen arkikäytäntöjä. Tavoitteena on siten palvella entistä paremmin tilaajia, rakennuttajia, viranomaisia ja muita osapuolia niin luvanvaraisessa kuin muussakin korjausrakentamisessa.

Yksityiskohtaiset hakuohjeet ja hakemuslomake löytyvät FISEn verkkosivuilta www.fise.fi kohdasta ”pätevyysvaatimukset, hakulomakkeet”.

Lakia täydentävät asetukset ja ohjeet löytyvät ympäristöministeriön verkkosivuilta www.ymparisto.fi kohdasta ”rakentaminen, Suomen rakentamismääräyskokoelma”.

Lisätietoja:
toimitusjohtaja Marita Mäkinen, FISE
puh. 050 574 5099, marita.makinen@fise.fi

Tuoreita väitöksiä arkkitehtuurista ja maisema-arkkitehtuurista

Shigehiko Kondo väitteli aiheenaan Ageing in place: potentials and restrictions – A case study of the living environment for older people in Oulu (ks. sivu 20).

Architecture and Technology: Alvar Aalto's Paimio Sanatorium
arkkitehti, KuM *Marianna Heikinheimo*
Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, arkkitehtuurin laitos

Helsingin kartanoympäristöjen kaupunkimaistuminen, säilyttäminen ja yhteensovittaminen kaupunkirakenteeseen
maisema-arkkitehti *Ranja Hautamäki*
Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu, arkkitehtuurin laitos

The Management of Change in Finland's Wooden Historic Urban Landscapes – Old Rauma
M. Arch. *Anca Dumitrescu*
Tampereen teknillinen yliopisto, arkkitehtuurin laitos

Mukautuvan valaistuksen suunnittelu ja kokemus – tapaustutkimuksissa mukautuminen, vuorovaikutus ja osallistuminen
arkkitehti *Henrika Pihlajaniemi*
Oulun yliopisto, arkkitehtuurin tiedekunta

SAFA KOULUTTAA – kevät 2016

16.2.2016
RIL-SAFA-SuLVI: Energiatehokas suunnittelu – Kohti nollaenergiarakentamista
HELSINKI
kesto: 1 päivä

maalis–syyskuu 2016
RIL-SAFA-ATL-RIA-RKL: Pääsuunnittelijakoulutus 12
HELSINKI
kesto: 5 × 2 päivää
1. jakso **15.–16.3.**
2. jakso **19.–20.4.**
3. jakso **17.–18.5.**
4. jakso **23.–24.8.**
5. jakso **20.–21.9.**

huhtikuu 2016
RIL-SAFA: Pääsuunnittelijan ja rakennuttajan KOHO-päivä
HELSINKI
kesto: 1 päivä

19.4.2016
Pääsuunnittelijan valtakunnallinen pätevyystentti
HELSINKI, OULU, TAMPERE
kesto: 3 tuntia

22.–23.4.2016
Arkkitehtipäivät 2016
TAMPERE
kesto: 2 päivää

26.4.2016
SAFA-RIL: Pääsuunnittelijan ajankohtaispäivä
TURKU
kesto: 1 päivä

Lisätietoa koulutuksista: www.safa.fi, koulutusvastaava Pia Selroos, koulutus@safa.fi

PÄÄSUUNNITTELIJAKOULUTUS 12

Pääsuunnittelijoiden pätevyydentoteamismenettelyn mukaiseksi täydennyskoulutukseksi hyväksytty Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RILin, Suomen Arkkitehtiliitto SAFAn, Arkkitehtitoimistojen Liitto ATL:n, Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIAn ja Rakennusmestarit ja -insinöörit AMK RKL:n yhteistyössä järjestämä pääsuunnittelijakoulutus.

KOULUTUKSEN HINTA
RIL:n, SAFAn, RIAn ja RKL:n jäsenet 3 080 euroa + alv 24 %
ja muut 3 331 euroa + alv 24 %.

KOULUTUSPAIKKA
Hotelli Helka, Pohjoinen Rautatiekatu 23, Helsinki
Viimeinen ilmoittautumispäivä koulutukseen on **4.3.2016.**

ILMOITTAUTUMISET
www.ril.fi/fi/koulutus/suunnittelijakoulutus/paasuunnittelijakoulutus.html

LISÄTIETOA
Kirsti Tikkanen, kirsti.tikkanen@ril.fi, 040 743 3474
Pia Selroos, pia.selroos@safa.fi, 041 528 2952

Koulutuksen suunnittelutoimikuntaan kuuluvat diplomi-insinööri **Jaakko Yli-Säntti**, hankesuunnittelupäällikkö **Jarmo Raveala**, rakennuslupapäällikkö **Solja Mäkelä**, toimitusjohtaja **Mikko Lahikainen**, arkkitehti **Tarmo Peltonen**, toimitusjohtaja **Kimmo Sandberg**, toimitusjohtaja **Hannu Järveläinen,** koulutusvastaava **Pia Selroos**, koulutuspäällikkö **Anu Karvonen** ja kehityspäällikkö **Aslak Liimatainen**.

OHJELMARUNKO

1. JAKSO
15.–16.3.2016
PS – Toimintakenttä

2. JAKSO
19.–20.4.2016
PS – Rakennushankkeessa

3. JAKSO
17.–18.5.2016
PS – Korjausrakennushankkeessa

4. JAKSO
23.–24.8.2016
PS – Henkilökohtaiset valmiudet

5. JAKSO
20.–21.9.2016
PS – Erityiskysymyksiä

LISÄTIETOJA JA TARKEMPI KOULUTUSOHJELMA
www.ril.fi • www.safa.fi

Energiatehokas suunnittelu – Kohti nollaenergiarakentamista

16.2.2016

Sokos Hotel Presidentti, Helsinki

Miten hyödynnetään arkkitehtuuri, rakenteet ja talotekniikka energiatehokkaassa suunnittelussa? Talotekniikkajärjestelmillä ja uusiutuvien energialähteiden käytöllä on suuri merkitys, kun rakennusten energiatehokkuutta parannetaan. Koulutuksen järjestämisestä vastaavat yhteistyössä Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL, Suomen Arkkitehtiliitto SAFA ja Suomen LVI-liitto SuLVI.

OHJELMA

8.30 Ilmoittautuminen, materiaalin jako ja aamukahvi

9.00 **Lainsäädäntö energiatehokkaan suunnittelun ohjaajana**
Yli-insinööri ***Jyrki Kauppinen***, ympäristöministeriö

10.15 Tauko

10.30 **Kohti nollaenergiataloja – rakenteet, talotekniikka ja loppukäyttäjien todelliset tarpeet**
- Järjestelmäratkaisujen, energiantuoton ja -muodon vaikutus
- Loppukäyttäjien lämpöviihtyvyys

Johtava tutkija ***Pekka Tuomaala***, VTT

11.30 **Rakennusvalvonta ohjaa energiatehokkuuteen**
Arkkitehti SAFA ***Pirjo Pekkarinen-Kanerva***, Helsingin rakennusvalvontavirasto

12.00 Lounas

13.00 **Energiatehokkuuden huomioiminen maankäytön suunnittelussa**
Kaupunkisuunnittelupäällikkö ***Eero Löytynen***, Porvoon kaupunki

13.30 **Suunnittelu ja energiatehokkuus – nollaenergiarakentamisen haasteet**
Arkkitehti SAFA ***Kimmo Lylykangas***, Arkkitehtitoimisto Kimmo Lylykangas

14.00 Kahvi

14.15 Aihe jatkuu

15.15 **Case Kastelli**
Kiinteistöpäällikkö ***Ville Sormunen***, Lemminkäinen Talo Oy

16.00 Koulutuspäivä päättyy

Osallistumismaksut
- RILin, SAFAn, SuLVIn ja VSF:n jäsenet: 390 € + alv. 24 %
- ei-jäsenet: 450 € + alv. 24 %

Osallistumismaksu sisältää aineiston sekä ohjelmaan merkityt tarjoilut.

Ilmoittautumiset
www.lyyti.fi/group/Energiatehokas_suunnittelu_2016_5751

LISÄTIETOA:
- Anu Karvonen, puh. 040 824 5989, anu.karvonen@ril.fi,
- Pia Selroos, puh. 041 528 2952, pia.selroos@safa.fi tai
- Antti Heinonen, puh. 050 327 6592, antti.heinonen@sulvi.fi

Miten ikääntyä kotona mukavasti?

Tuoreessa väitöskirjassa tarkastellaan Oulussa asuvien ikääntyneiden asuinympäristöä ja sitä, miten asuinympäristö mahdollistaa tai rajoittaa vanhusten asumista kotonaan.

> SUOMESSA IKÄÄNTYNEIDEN ASUMISTA KOTONAAN ON PIDETTY HYVÄN ELÄMÄN LAADUN, IDENTITEETIN JA ITSENÄISYYDEN MERKKINÄ.

Japanilainen arkkitehti **Shigehiko Kondo** väitteli joulukuussa Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunnassa aiheenaan *Ageing in place: potentials and restrictions – A case study of the living environment for older people in Oulu*. Väitöskirjassaan hän tarkastelee ikääntyneiden asuinympäristöä sosiologiassa ja gerontologiassa vakiintuneen käsitteen *ageing in place* näkökulmasta. Käsite tarkoittaa vuorovaikutteista suhdetta vanhuksen ja tämän ympäristön välillä tilanteessa, jossa sekä ihminen että hänen ympäristönsä muuttuvat mutta fyysinen paikka pysyy. Termille ei ole suomen kielessä vakiintunutta käännöstä.

Ageing in place -termi tarkoittaa siis lyhyesti kotona asumista. Ikääntyneen tarpeiden muuttuessa asumis- ja hoivapalvelut järjestetään hänen kotonaan, jotta iäkkään ihmisen ei tarvitse muuttaa paikasta toiseen.

Suomessa ikääntyneiden asumista kotonaan on pidetty hyvän elämän laadun, identiteetin ja itsenäisyyden merkkinä. Tämä on myös valtakunnallisesti asetettu tavoite, jonka mukaan palveluja tulee tarjota vanhuksille kotiin. Näin edistetään vanhusten kotona asumista mahdollisimman pitkään. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut siirtyivät 1990-luvulla merkittävästi kotipalvelujen suuntaan, Kondon mukaan Suomea pidetään edelleen maana, jossa hyvinvointipalvelut ovat suhteellisen laitoskeskeisiä.

Naapurustosta asuinkompleksiin ja sieltä asuntoihin

Kondo selvittää tapaustutkimuksessa, kuinka hyvin asumisen laadulliset ominaisuudet auttavat vanhuksia selviytymään asuinympäristöä koskevista ongelmista ja kuinka hyvin asuinympäristö vastaa ikääntyneiden asukkaiden erilaisiin elämäntyyleihin ja muuttuviin tarpeisiin. Tutkimusaineisto koostuu ikääntyneille tarkoitetusta 43 asuinkompleksista Oulun kaupungin 16 kaupunginosassa.

Kohteet ovat varta vasten ikääntyneille suunniteltuja, ja siten lähtöoletuksena on ikääntyneille soveltuva fyysinen ympäristö. Kohteet edustavat erilaisia vanhusten asumismuotoja, kuten vanhainkoteja ja tehostettua palveluasumista. Asuinyksiköt sijoittuvat niin keskustan alueelle kuin lähiöihin.

Kondo tutkii aihetta arkistotutkimuksella ja havainnoimalla paikan päällä. Tutkimus kohdistuu fyysisen ympäristön ominaisuuksiin eikä sisällä asukashaastatteluja. Tutkimus ei myöskään ota huomioon ikääntyneiden erilaisia kuntotasoja. Kondo tutkii asuinympäristöä kolmessa tasossa niin, että fyysisen ympäristön tarkastelu etenee naapurustosta asuinkompleksiin palveluineen ja sieltä asuntoihin.

Kondo analysoi asuintalojen rakennuslupapiirroksia sekä omia naapurustossa tekemiään havaintoja pääasiassa kvantitatiivisesti ja mittaa niitä monitieteellisin menetelmin.

Palvelujen ja asumisen yhdistelmä

Analyysin lopputulokset viittaavat siihen, että tutkimuksessa tarkastelluissa kohteissa asumisen laatutaso ei välttämättä auttanut ikääntyneitä asukkaita selviytymään kaikista mahdollisista asuinympäristöä koskevista ongelmista. Lisäksi asukkaiden elämäntyylien moninaisuuteen nähden asuintalojen monipuolisuus on varsin rajoitettu.

Ageing in place -mallin toteutumisen laajuus riippuu siitä, miten eri tahot ja osapuolet (viranomaiset, kehittäjät, palveluntarjoajat, vanhukset) määrittelevät konseptin. Vaikuttaa siltä, että mallin toteuttaminen edellyttää jatkossa laajempaa ja perusteellisempaa keskustelua.

*K*onseptia koskevassa keskustelussa ei ole ilmennyt sellaista ajattelutapaa, jossa pyrittäisiin minimoimaan palvelujen määrä tarjoamalla vanhuksille sopivanlaiset asuinolot. Sen sijaan keskustelussa on keskitytty etsimään parasta hoitopalvelujen ja asumisen yhdistelmää.

Özlem Özer-Kemppainen

Gyptone on tuonut markkinoille uutuuden, ***Gyptone Quattro 70 -akustiikkalevyn.*** Uusi pieni reikäkuvio tarjoaa huomaamattoman ja rauhallisen reikäkentän. Gyptone Quattro 70 -levyjä on saatavilla moduulilevyinä reunamuodoilla A, E15 ja D2 ja esimerkiksi akustiseen seinään sopivana BIG Quattro 71 -levynä. Mikäli käytävät halutaan tehdä kokonaan ilman ripustuksia, sarjaan kuuluu myös Plank-käytävälevy.

Monimuotoinen Gyptone-akustiikkalevy

Gyptonen akustiset kipsilevyt ovat jo pitkään olleet monikäyttöisiä erilaisten tilojen äänenvaimennuksessa. Nyt moni tietää jo senkin, että tuotteet tarjoavat hyvän sisäilmaston ja ratkaisun pitkän iän. Tuoteuutuudet ja hyvät kokemukset aiemmissa kohteissa vahvistavat tuotteiden käyttöä jatkossa.

Yksi viime aikojen merkittävimmistä Gyptone-alakattokohteista on Kuopion yliopistollinen sairaala, jossa suunnittelija kertoi valinneensa Gyptone-tuotteet yhtenäisen näyttävän pinnan, helppohoitoisuuden ja pitkän elinkaaren vuoksi.

Valinnan vapautta suunnittelijalle tuovat Gyptone-levyjen monet eri reikämuodot. Monitoimisuutta edustavat uudet D2-piilokiinnityslevyt ja vain 300 mm leveät Xtensiv-levyt. Näitä uusia malleja voi soveltaa kaikenlaisten tilojen näyttäviin auloihin tai vaikka vain hotellihuoneiden sisäänkäynti-osaan.

Jälkikaiunta-ajat vaikuttavat henkilökunnan hyvinvointiin, joten akustiikkaratkaisuihin kannattaa kiinnittää huomiota. Gyptone-tuotteet tarjoavat mahdollisuuden jälkikaiunta-ajan suunniteltuun hallintaan.

Katso lisää referenssikohteita:
Gyptone Acoustic Ceilings and Walls
Lataa inspiroiva sovellus iPadille tai selaa kuvia osoitteessa gallery.gyptone.com

ACTIV air

RAKENNUSMATERIAALIN PÄÄSTÖLUOKKA M1

Gyproc SAINT-GOBAIN

www.gyproc.fi

KOTIMAA

TAMMI-HELMIKUU

–30.1.2016

Modernin arkkitehtuurin korjauskurssi

Alvar Aallon ateljee, Tiilimäki 20, Helsinki.
Miten modernin arkkitehtuurin korjauskohteissa toimitaan kosteus-, home- ja mikrobiongelmien välttämiseksi? Kurssi on suunnattu arkkitehdeille, insinööreille, tilaajille, rakennuttajille, toteuttajille. Tavoitteena on myös avata keskustelua modernin arkkitehtuurin arvostuksesta.

• *www.alvaraalto.fi*

2.2.2016 klo 15.45–18.00

Rakennusfoorumi: Hankintalaki muuttuu

Rakennustietosali, Malminkatu 16 A, Helsinki.
Helmikuun rakennusfoorumin aiheena on Hankintalaki muuttuu: uusia mahdollisuuksia suunnittelu- ja konsultointipalvelujen hankintaan. Ilmoittautuminen viimeistään pe 29.1. osoitteeseen www.rakennustieto.fi/rakennusfoorumi.

3.2.2016 klo 15–19

Arkkitehtuurin päivän seminaari: Koteja kaikille

Astoria-sali, Iso Roobertinkatu 14, Helsinki.
Alvar Aallon syntymäpäivää juhlistetaan perinteisellä arkkitehtuurin päivän seminaarilla. Tapahtumassa keskustellaan asumisen ajankohtaisista haasteista. Pääluennoitsijana on arkkitehti Jean-Philippe Vassal. Lisäksi esitellään sekä Rajalta kotiin -arkkitehtuurikilpailun satoa että Jyväskylän Alvar Aalto -museoiden uuden nivelosan yleisen suunnittelukilpailun tuloksia.

• *www.safa.fi*

3.2.2016 ja 4.2.2016

Laatua suunnitteluhankintaan -seminaari

Kaupungintalo, Villimiehenkatu 1, Lappeenranta (3.2. klo 12.30–16.30).
Tietotalo, Kilpisenkatu 1, Jyväskylä (4.2. klo 12.30–17.00).
Seminaari on tarkoitettu suunnittelupalveluiden tilaajille. Miten tilata suunnittelua hyvällä hinta-laatusuhteella? Tilaisuudessa käydään läpi eri hankintamenettelyjen sopivuutta ja tarkastellaan hyvää hankintaa onnistuneiden esimerkkitapausten avulla.

• *www.safa.fi*

5.–6.2.2016

Bryggman-seminaari: Historiallisten rakennusten uudet käytöt ja restaurointi

Turku.
Vuonna 2016 tulee kuluneeksi 125 vuotta arkkitehti Erik Bryggmanin syntymästä. Bryggman-instituutti järjestää juhlavuoden kunniaksi Bryggman-seminaarin kaksipäiväisenä, aiheena historiallisten rakennusten restaurointi ja uudet käytöt. Ensimmäinen päivä painottuu esitelmiin, toinen käytännön ekskursioihin.

• *www.bryggman.fi*

9.2.2016 klo 8.30–12.00

Mistä uutta ja uusiutuvaa energiaa alueille?

Kilta-sali, Lapinrinne 1, Helsinki.
Miten alueelliset energiaratkaisut ja uusiutuvan energian tuotanto sopivat yhteen? Miten aurinkoenergiaa voidaan hyödyntää yhä paremmin asuntotuotannossa? Tilaisuus on yhteenveto SunZEB-hankkeesta, jossa tutkittiin uudenlaisia tapoja tarjota aurinkoenergiaa kaukolämpöasiakkaille. Tilaisuuden järjestävät SunZEB-projekti / HELEN ja Green Building Council Finland.

• *www.figbc.fi*

10.–11.2.2016

Viherpäivät ja vihertekniikka

Jyväskylän paviljonki, Lutakonaukio 12, Jyväskylä.
Viheralan ykköstapahtumassa paikalla on satoja viheralan ammattilaisia. Viherympäristöliiton järjestämään tapahtumaan sisältyy seminaareja, iltajuhla ja Vihertekniikka-näyttely.

• *www.vyl.fi*

22.–23.4.2016

Arkkitehtipäivät 2016

Tampere.
Ohjelma tarkentuu: seuraa tilannetta SAFAn verkkosivuilla ja seuraavissa aunumeroissa.

• *www.safa.fi*

NÄYTTELYT

TAMMI-HELMIKUU

–29.1.2016

Kaupunkikaava – Helsingin uusi yleiskaava

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.
Helsingin uusi yleiskaavaehdotus on valmistunut. Laiturilla siihen pääsee tutustumaan kolmisen metriä leveän kaavakartan avulla.

• *laituri.hel.fi*

–31.1.2016

Ilmari Tapiovaara

Alvar Aalto -museon Galleria, Alvar Aallon katu 7, Jyväskylä.
Näyttelyn keskiössä on suomalainen sisustusarkkitehti ja muotoilija Ilmari Tapiovaara. Näyttely on matka läpi Tapiovaaran elämän aina nuoresta opiskelijasta yhdeksi Suomen merkittävimmistä muotoilijoista.

• *www.alvaraalto.fi*

–24.3.2016

Ratikkanäyttely

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.
Näyttelyssä päästään kurkistamaan tulevaisuuden joukkoliikenteeseen. Tulevaisuuden Helsingissä huristellaan todennäköisesti pikaraitioteillä. Oheisohjelmana to 4.2. klo 17–19 Pikaratikkailta ja ma 15.2. klo 16–19 Siltailta.

• *laituri.hel.fi*

1.–27.2.2016

Kaupunkibulevardit

Laituri, Narinkka 2, Helsinki.
Helsingin uudessa yleiskaavassa ehdotetaan kaupunginosien tiivistymistä valtaväylien varsilla. Aalto-yliopiston opiskelijat visioivat kaavaehdotuksen kaupunkibulevardeja Käpylän aseman seudulle.

• *laituri.hel.fi*

ULKOMAAT

TAMMIKUU

–31.1.2016

Kultainen sukupolvi – Modernismi suomalaisessa arkkitehtuurissa ja designissa

Eremitaasin taidemuseo, Pietari, Venäjä.
Näyttelyssä on esillä on yli 400 alkuperäistä piirrosta, esineitä ja pienoismalleja 1930–1960-lukujen modernismin mestareilta, kuten Aallolta ja Kukkapurolta. Tarjolla on myös oheisohjelmaa.

ARKKITEHTUURIMUSEO
FINLANDS ARKITEKTURMUSEUM
MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE

ti–su 11–18 ke 11–20
Kasarmikatu 24 Helsinki
puh. 09 85675100

sisäänpääsy 8/4/0 €
yhteislippu Designmuseon
kanssa 12 €/Museokortti

mfa.fi
Facebook
Twitter

ARKKITEHTUURIKASVATUS

Suunnittele, rakenna, leiki, opi A&O-huoneessa

Arkkitehtuurimuseon A&O-huone on uusi kokemuksellinen oppimisympäristö lapsille ja koululaisille. Avajaisviikoilla järjestetään paljon maksutonta ohjelmaa.

Torstai 4.2., kello 11–16
AVOIMET OVET A&O-HUONEESSA
Tervetuloa tutustumaan!
Taidekasvattaja Kaisa Sjövall esittelee museon materiaaleja ja tulevaa toimintaa. Vapaa pääsy.

Tiistai 9.2. – perjantai 12.2., kello 12–15
Työpajoja lapsille ja koululaisryhmille
Taidekasvattaja Kaisa Sjövall ohjaa nonstop-työpajoja. Vapaa pääsy.

ANU AKKANEN/DURAT

NÄYTTELY MUSEOSSA

Hoito ja hoiva. Parantavat tilat silloin ja nyt
25.11.2015–5.6.2016

Keskiviikko 10.2.2016 kello 18
Keskustelu: Säilyttämisen hallintasuunnitelma Sairaaloiden ja sairaanhoidon muutoksessa – esimerkkinä Paimion parantola
Jarmo Raveala, arkkitehti
Tommi LIndh, Alvar Aalto -säätiön johtaja
Olli-Pekka Lehtonen, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin johtaja
Museon sisäänpääsymaksulla 8/4/0€

Keskiviikko 17.2.2016 kello 18
Katsaus Arkkitehtuurimuseon kokoelmiin
Lahjoituksena saatu Paateloiden arkisto avaa näkökulman sairaalarakentamisen historiaan. Museon kokoelmien puolesta lahjoitusta tarkastelee arkistonhoitaja Elina Standertskjöld, lahjoittajan puolesta Mikael Paatela, TkL., arkkitehti SAFA.
Museon sisäänpääsymaksulla 8/4/0€

LUENTOSARJA

Kuusiosainen luentosarja **Architecture Speaks** toteutetaan yhteistyössä Aalto -yliopiston kanssa.
27.1. kello 18-20 Rasmus Wærn: *Architecture and Feuds*
2.2. kello 16-18 Hélène Binet: *Composing space – from John Hejduk to the Atacama desert*
Museon sisäänpääsymaksulla 8/4/0€

ULKOMAILLA

WAY – SEAWAY, RAILWAY, BIKEWAY
UABB Bi-City Biennale of Urbanism\Architecture
5.12.2015–4.3.2016
Shenzhenin biennaalinäyttely kertoo Helsingin muutoksesta kahdensadan vuoden aikana. Voidaanko kaupunki ajatella uudelleen olemassa olevia rakenteita hyödyntäen?

> YKSITYISAUTON, TALON, PIHAN TAI KESÄMÖKIN OMISTAMINEN EI OLE ENÄÄ YHTÄ TÄRKEÄÄ KUIN ENNEN, JA NIITÄ VOIDAAN AJATELLA MYÖS PALVELUINA.

Mihin yhdyskuntasuunnittelu on menossa?

Yhä useampi suomalainen haluaa asua kaupungissa. Tunteisiin vetoavat visiot, kuten puutarhakaupunki- ja lähiöaate, ekokylät tai uusurbanismi, ohjailevat muutostrendejä asumisihanteissa ja yhdyskuntasuunnittelussa.

Tulevaisuutta voidaan ennakoida seuraamalla muutostrendejä, erityisesti nuorten ihmisten valintoja ja arvomaailman muutosta, sekä lähimaidemme Ruotsin tai Tanskan kehitystä. Ennakoimattomia ja mullistavia muutoksia tapahtuu harvoin. Kun trendi ei ole ohimenevä ja se muuttaa vähitellen elämäntapoja ja yhteiskunnallisia oloja syvällisesti, sitä kutsutaan megatrendiksi.

Pitkään jatkunut kansainvälinen megatrendi on kaupungistuminen. 2000-luvun puolivälin jälkeen tämä trendi on voimistunut myös meillä Suomessa. Silti arvioidaan, että Suomi on noin 10–20 vuotta jäljessä muista Pohjoismaista. Nyt meillä kaupungit kasvavat tiivistyen ja haja-asutusalueet harvenevat.

Muutos johtuu kolmesta pääsyystä: luonnollisen väestönkasvun maantieteestä eli lisääntymistä suunnittelevien suuremmasta osuudesta kaupunkiseuduilla, muuttovoitosta ja maahanmuutosta. Arviot muutoksen laajuudesta ovat huimia. Suomen Hypoteekkiyhdistyksen toimitusjohtaja **Ari Pauna** on arvioinut, että seuraavien 15 vuoden aikana tullaan kohtaamaan noin 100 miljardin jälleenrakennushanke, jossa tarvitaan noin 600 000 asuntoa suurimpiin kaupunkeihin. Kaavoituksen ajankohtaisia teemoja ovat nyt muun muassa asemanseutujen tiivistäminen, purkava ja tiivistävä saneeraus, kaupunkibulevardit ja vapautuvien ratapiha-alueiden muutos kaupunkialueiksi, jotka ovat maan kalleimmilla paikoilla.

Kaupunkien sisällä on noussut keskustamaisen urbaanin eli downtown-tyyppisen asumisen suosio. Tiiveimpien ja keskeisimpien alueiden suosio ja hintataso on noussut kaikkein jyrkimmin. Myös kaupunkikylissä on imua. Niissä palvelut ja usein työpaikat sijoittuvat kävelyetäisyydelle eikä auton omistaminen ole välttämättömyys. Tällaisia alueita on meillä aivan liian niukasti suhteessa niiden kysyntään. Suomen asuntopula onkin lähinnä hyvin sijoittuvan urbaanin asumisen pulaa.

Muutos on havaittu jo rakennusliikkeissä. YIT:n toimitusjohtajan **Kari Kauniskankaan** mukaan ihmiset haluavat nyt kerrostaloihin, keskustaan, hyvin suunniteltuihin pieniin asuntoihin. Ne voivat olla kaksioita, kolmioita tai neliöitä, mutta ”varsin tiukkoihin neliöihin ollaan valmiita mahtumaan”. Muutos asumisessa on ollut nopea. Vuoteen 2008 nähden on omakotirakentamisen määrä nyt puolittunut ja kerrostalorakentamisen määrä lähes kolminkertaistunut.

Muutos asumisihanteissa johtuu työmahdollisuuksien keskittymisestä keskuksiin, käynnissä olevasta arvomuutoksesta

sekä eläkeläisten ja nuorten hakeutumisesta palveluiden lähelle. Ikääntyneiden ja yksinasuvien määrän suuri kasvu lisää kaupunkiasumisen suosiota. Myöskään nuoret ja perheellistyvät eivät enää samassa määrin unelmoi, että voivat muuttaa lähiöihin, omakotialueille tai pois kaupungeista, vaan yhä useampi haluaa asua kaupungeissa. Yksityisauton, talon, pihan tai kesämökin omistaminen ei ole enää yhtä tärkeää kuin ennen, ja niitä voidaan ajatella myös palveluina.

Tämän myötä yhdyskuntasuunnittelu on tekemässä vähittäisen käännöksen suurten ikäluokkien vaihtuessa Y-sukupolveen. Ymmärrys käynnissä olevasta elämäntapamuutoksesta on avain yhdyskuntasuunnittelun muutokseen.

Yhdyskuntarakenteen yhteys kilpailukykyyn ja tuottavuuteen tunnustetaan nykyisin yhä äänekkäämmin. Ari Pauna on arvioinut, että Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn suurin ongelma on liian hajautunut yhteiskuntarakenne, ”eivätkä valtion rahat nykytuloilla yksinkertaisesti riitä sen ylläpitoon”. SAK:n elinkeinopoliittisen asiantuntijan **Sauli Hievasen** mukaan tiivis kaupunkiasuminen lisää talouskasvua. Kun yhdyskuntarakenne on tiivis, työvoima liikkuu, yritykset saavat osaavia työntekijöitä ja työmahdollisuuksia on enemmän. Ekologisina pidetyt tavoitteet, kuten maankäytön tehokkuus, käveltävyys ja vähäpäästöisyys, sekä kohtuuhintaiset asumismenot ovat lopulta myös kilpailukyvyn tekijöitä.

SAFAn strateginen tavoite on samansuuntainen. Tavoitteena on tehdä ”Suomesta maailman kilpailukykyisin ja houkuttelevin rakennettu ympäristö” ja ”rakentaa Suomi hyväksi”.

Ongelma on, että rakentamisen ohjausjärjestelmä ja käytännöt korostavat kuitenkin edelleen uudisrakentamista, vaikka rakentamisen painopiste on siirtynyt täydennys- ja korjausrakentamiseen sekä yhdyskuntien tiivistämiseen. Suomalaisen kaupunkisuunnittelun periaatteet ovat 1960-luvulta, mutta nykyinen elämänmuotomme vaatii uudenlaista asuntojen ja kaupunkien suunnittelua.

Kaavoituksen jäykkää kolmiportaista maakunta-, yleis- ja asemakaavaan perustuvaa hierarkiaa tulisi keventää ja uudistaa. Asuminen, työ ja palvelut tulisi tuoda lähemmäs toisiaan kaupunki-, kylä-, kortteli-, rakennus- ja huoneistotasolla. Kaavavarantoa tulisi keskittää keskustoihin. Maan- ja rakennusten käytön jouston esteitä tulisi purkaa. Rakentamisen ohjausjärjestelmää sekä maankäytön ja kaavoituksen normistoa tulisi uudistaa ja vapauttaa vastaamaan kysyntää, alueiden kehittymistä ja tarpeita tarkoituksenmukaisemmin, resurssitehokkaammin ja kilpailukykyisemmin.

Matti Tapaninen

Korjaus rakentaminen

AMMATTILAISEN TÄRKEIN TYÖPÄIVÄ

16

RAKENTAJAT • URAKOITSIJAT
SUUNNITTELIJAT • ARKKITEHDIT
TALOYHTIÖT • ISÄNNÖITSIJÄT

KORJAUSRAKENTAMINEN 2016 –tapahtuma tarjoaa ajankohtaisimmat korjausrakentamisen puheenaiheet sekä 1000 kollegaa, yhteistyökumppania ja asiakasta. Iltapäivän arkkitehdeille ja suunnittelijoille kohdennetussa seminaarissa on tarjolla tietoa mm. tulevasta KorjausRYL:ista ja kokonaisten asuinalueiden samanaikaisesta korjausrakentamisesta.

AIKA: Tiistai 9.2.2016 klo 10.00–17.00

PAIKKA: Wanha Satama, Pikku Satamakatu 3–5, Helsinki

TUTUSTU KOKO OHJELMAAN JA ILMOITTAUDU VELOITUKSETTA: www.korjausrakentaminen2016.fi

WANHA SATAMA
ONNISTUNEITA KOHTAAMISIA®

Portti Kruunuvuorenrantaan

Kutsukilpailussa etsittiin Helsingin Borgströminmäen kortteliin omaleimaista asuinrakennusta, joka muodostaa portin Kruunuvuorenrantaan.

VVO:n järjestämässä kutsukilpailussa tavoitteena oli suunnitella Kruunuvuorenrannan Borgströminmäelle kaupunkikuvallisesti ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen asuinkerrostalokohde, jossa toiminnalliset, esteettiset, tekniset ja taloudelliset vaatimukset on ratkaistu tasapainoisesti. Rakennus tuli suunnitella elinkaarikustannuksiltaan edulliseksi ja investointikustannuksiltaan toteutuskelpoiseksi. Kilpailuehdotuksen tuli sisältää myös valotaideteos.

Kilpailuun kutsuttiin kolme ryhmää: Arkkitehtitoimisto Konkret, Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki sekä Serum Arkkitehdit. Voittajaksi valittiin Serum Arkkitehdit ehdotuksellaan *Tupla*.

Kaupunginosalle vahvaa identiteettiä

Borgströminmäen kilpailualue on kaupunkikuvallisesti merkittävä ja näkyvä saavuttaessa Laajasalosta Kruunuvuorenrantaan. Kilpailun tavoitteena oli löytää Borgströminmäelle kaupunkimainen ja tunnistettava asuinrakennus, joka vahvistaisi samalla koko kaupunginosan identiteettiä.

Uusi asuinrakennus tuli sovittaa arkkitehtuuriltaan Laajasalon nykyisiin rakennuksiin. Sen tuli muodostaa uusi portti Kruunuvuorenrantaan. Asumisen ja liiketilan haluttiin kehystävän uutta kaupunkiaukiota. Lisäksi haluttiin avata julkinen reitti tontin läpi Borgströminmäelle.

Kilpailu tuotti kolme laadukasta ehdotusta. Kilpailutehtävä oli laajuudeltaan kohtuullisen pieni, mutta tehtävän monin naisten tavoitteiden ja toiveiden toteuttaminen tasapainoisesti teki siitä haastavan.

Asuintilat kunniaan

Asemakaavan puitteissa suunnitellut ehdotukset tarjosivat vaihtelevia ratkaisuja kaupunki- ja korttelirakenteen muodostamiseksi ja asuinrakennusten toteuttamiseksi. Rakennusten kehystämällä aukiolla ja siihen avautuvilla liiketiloilla on suuri merkitys syntyvälle kaupunkiympäristölle. Urbaanin aukion rooli korostuu avoimessa kaupunkirakenteessa.

Kaikki ehdotukset antoivat mahdollisuuden tavoitteiden mukaisten liike- ja asuntotyyppien toteuttamiseen. Kaupunkikuva sekä asuintilojen ratkaisut olivat merkittävimpiä tekijöitä ehdotusten vertailussa. Asuntojakauma, asuntopohjien tehokkuus, asuttavuus, muunneltavuus ja asuintilojen avautuminen muodostivat tärkeimmän lähtökohdan ehdotusten kehittämismahdollisuuksille.

Arviointiryhmä valitsi kilpailun voittajaksi Serum Arkkitehtien ehdotuksen *Tupla*, joka on ansiokas ja kehityskelpoinen kokonaisuus. Ehdotus täyttää parhaiten kilpailulle asetetut laadulliset tavoitteet. Arviointiryhmä päätti yksimielisesti suositella kilpailun kohteena olevan tontin rakennussuunnittelun jatkamista voittaneen ehdotuksen pohjalta. Kilpailun tulos vastasi järjestäjien odotuksia.

Voittajan lähtökohtana ympäristö

Voittajaehdotus *Tupla* on kaupunkikuvallisesti ja massoittelultaan kiinnostava, monimuotoinen, pituussuunnassa kahtia jaettu ratkaisu. Se huomioi selkeästi ympäristön lähtökohdat.

Rakennuksen kaupunkimainen katujulkisivu rajaa yhtenäisesti katu- ja aukiotilaa. Kontrastina katujulkisivulle Borgströ-

minmäen puoli koostuu kolmesta, omat porrashuoneet sisältävästä massasta. Pihan puolen julkisivun käsittely ja massoittelu on ansiokasta ja osoittaa taitavaa eläytymistä paikan luonteeseen. Ehdotus hyödyntää kallioista maisemaa, mikä lisää asumisen laatua.

Tupla on ansiokkain myös pohjaratkaisultaan. Rakennuksen pohja on innovatiivinen ja luo erinomaiset edellytykset hyvälle asuntosuunnittelulle. Keskikäytäväperiaatteella toimivat porrashuoneet avautuvat päistään ja jäsentävät rakennusta.

Voittajaehdotus on jatkosuunnittelun kannalta lupaavin ja kehityskelpoisin. Lisäksi se on ehdotuksista toteutuskelpoisin ja vuokrattavuuden kannalta järkevin toteuttaa. Asuntojen keskihinta tulee olemaan hyvä, joten *Tupla* on ehdotuksista paras myös kaupallisuuden kannalta.

Jussi Murole

Voittaja

Ehdotus *Tupla*

Serum Arkkitehdit

Tekijät: arkkitehdit SAFA **Sami Heikkinen**, **Vesa Humalisto**, **Antti Lehto**, **Emilia Ellilä**

Valotaide: **Dénes Farkas**, **Vesa Humalisto**

Arviointiryhmä

Petri Alatalo, rakennuttamispäällikkö, VVO Kodit

Juha Heino, asiakkuusjohtaja, VVO Kodit

Tommi Parikka, yksikönjohtaja, VVO Kodit (pj.)

Pirjo Siren, projektinjohtaja, Kaupunginkanslia

Ulla Kuitunen, projektipäällikkö, KSV

Pekka Saarinen, asuntotonttitoimiston päällikkö, Kiinteistövirasto

Hannu Litovuo, arkkitehti, Rakennusvalvontavirasto

Kilpailijoiden nimeämä tuomari:

Jussi Murole, arkkitehti SAFA

Asiantuntija: **Tuula Paloniemi**, FMC Laskentapalvelut

Sihteeri: **Suvi Huttunen**, arkkitehti, KSV

Kilpailun voitti Serum Arkkitehtien ehdotus Tupla.

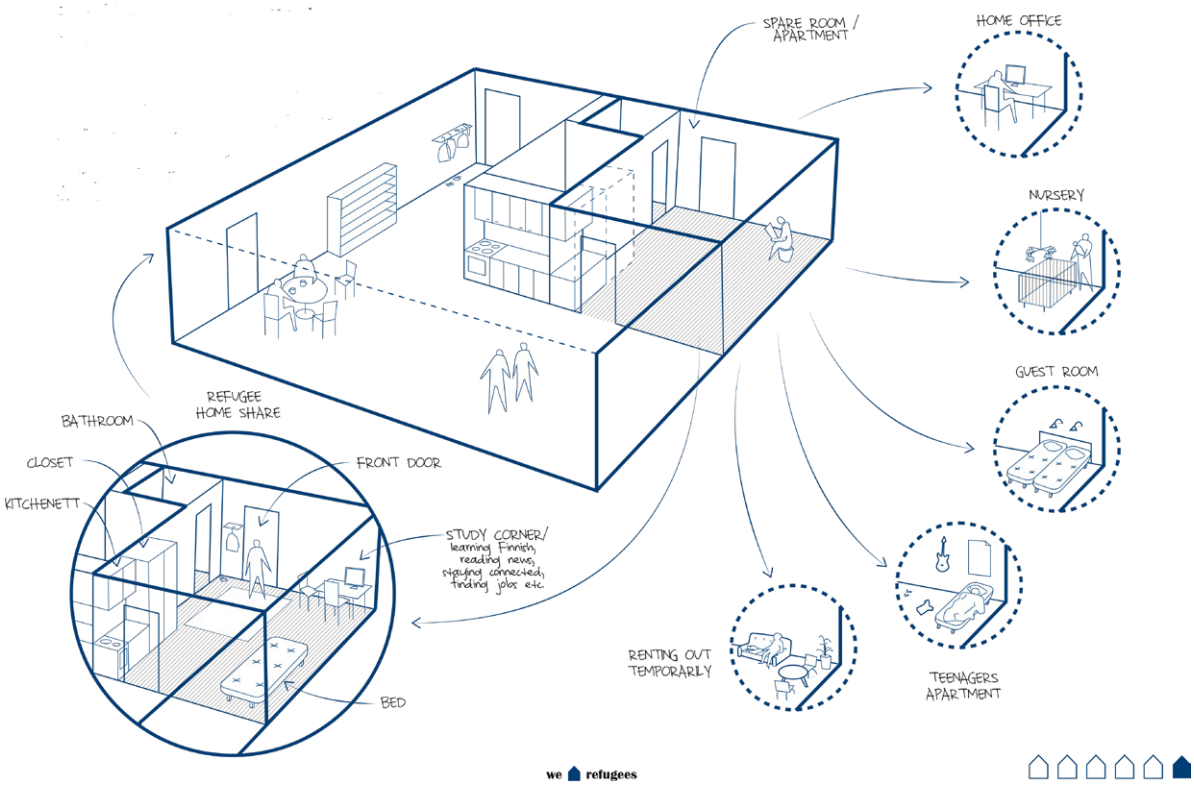

Rajalta kotiin

Turvapaikanhakijoiden asumiskysymyksiä ratkoneessa Rajalta kotiin -kilpailussa voitto meni Suomeen, Italiaan ja Saksaan.

Arkkitehtuurimuseo järjesti Rajalta kotiin -kilpailun yhteistyössä SAFAn kanssa syksyllä 2015. Kilpailussa etsittiin ratkaisuja turvapaikanhakijoiden asumiseen ennen oleskelulupapäätöksen saamista ja pysyvämmän asumisen löytymistä. Kilpailussa haettiin konkreettisia ratkaisuja, jotka tukevat pitkän ajan asumisen tavoitteita ja joilla on positiivinen sosiaalinen vaikutus.

Anonyymi kilpailu oli kaikille avoin. Määräaikaan mennessä kilpailuun jätettiin yhteensä 93 kilpailusäännöt täyttävää ehdotusta. Ehdotuksissa olivat edustettuina muun muassa Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska, Saksa, Ranska, Itävalta, Italia, Serbia, Espanja, Valko-Venäjä, Kiina, Indonesia, Yhdysvallat ja Brasilia.

Kilpailussa jaettiin kolme ensimmäistä sijaa ja neljä kunniamainintaa. Ensimmäisen sijan jakavat ehdotukset *181081* (Saksa), *Society Lab* (Italia) ja *We house refugees* (Suomi). Tuomaristoon kuului arkkitehtien lisäksi asiantuntijoita sisäministeriöstä, Suomen Punaisesta Rististä ja Suomen Pakolaisavusta.

Ratkaisuyrityksiä asumisen haasteisiin

Ehdotusten taso oli korkea ja kirjo monipuolinen. Ehdotukset vaihtelivat yksittäisestä rakennuksesta laaja-alaisiin kansallisiin kysymyksiin, tapauskohtaisista ratkaisuista systeemisiin, uudisrakentamisesta olemassa olevien tilojen uusiokäyttöön, konkreettisista rakenteista digitaalisiin alustoihin ja sosiaalisista ratkaisuista teknisiin.

Useat ehdotukset voitiin nähdä myös yleisemmin asuntopulan, rakentamisen laatuongelmien ja aluerakentamisen haasteiden ratkaisuyrityksinä. Asumisen moninaisia haasteita voidaan pyrkiä ratkaisemaan myös yhtäaikaisesti.

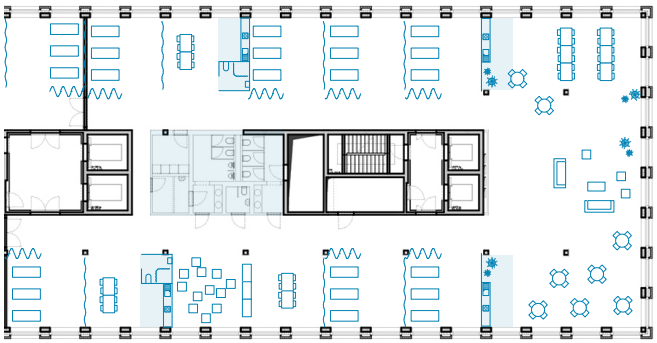

typical floor plan 1:200
_extra facilities
_more individualised living

3

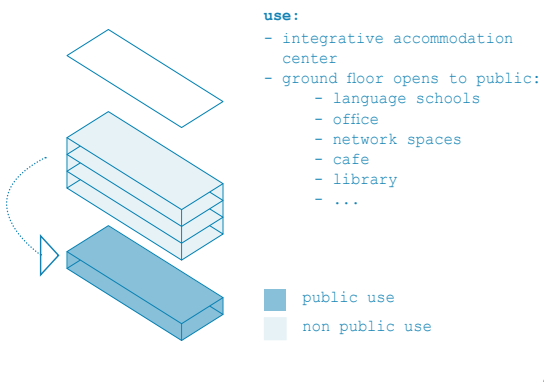

Ehdotus We house refugees (vas. sivulla) tarjoaa ratkaisuksi vaihtelevia sivuasuntoja ja ehdotus 181081 tyhjillään olevien toimistotilojen uudelleenkäyttöä.

Tuomaristo nosti esiin seitsemän parasta ehdotusta. Näissä ehdotuksissa esitetyt ratkaisut tarttuivat onnistuneesti kilpailun ydinkysymykseen ja erottuivat laadullisesti muista. Voittajatyöt ovat logiikaltaan kirkkaita ja yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan merkittäviä.

Uudelleenkäyttöä, mobiilisovelluksia ja sivuasuntoja

Ehdotus *181081* (Saksa) esittää tyhjillään olevien toimistotilojen uudelleenkäyttömahdollisuuksia turvapaikanhakijoiden kaikkiin alkuvaiheen majoittamistarpeisiin. Lähtökohta hyödyntää olemassa olevaa rakennuskantaa, infrastruktuuria ja palveluverkkoa ja on siten perusteltu ja kestävä yhteiskunnallisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti. Ehdotuksen esittämä yleispätevä ratkaisu on sovellettavissa erikokoisiin ja -luonteisiin hankkeisiin eri puolilla Suomea. Ehdotus haastaa miettimään käyttötapojen muutosta ohjaavien rakentamisnormien tarkoituksenmukaisuutta.

Ehdotuksessa *Society Lab* (Italia) asuntojen tarve ja saatavuus saadaan kohtaamaan mobiilisovelluksen avulla. Lähtökohtana ovat kaupungeissa ja kunnissa valmiiksi tarjolla olevat asunnot. Innovatiivinen ja taloudellisesti tehokas lähestymistapa ei edellytä uudisrakentamista ja on siten resurssitehokas. Mobiilisovellus tuo asumisen lisäksi ratkaisuja myös elämän muihin tärkeisiin kohtaamistarpeisiin, kuten työpaikan löytämiseen ja kielen oppimiseen. Ehdotus antaa hyvät mahdollisuudet turvapaikanhakijoiden kotoutumiselle yhteisöön ja yhteiskuntaan.

Ehdotus *We house refugees* (Suomi) on asuntotuotantoon keskittyvä kannustinpohjainen konsepti, jonka tavoitteena on tuottaa vaihtelevia sivuasuntoja. Ehdotus parantaa rakennetun asuntokannan joustavuutta ja kykyä vastata yhteiskunnallisiin muutoksiin. Siten se mahdollistaa helpotusta asuntopulaan tulevaisuudessa. Asuntojen jaettavuus vastaa yksilöiden ja perheiden elämänvaiheiden muuttuviin asumistarpeisiin.

Kilpailussa jaettiin neljä kunniamainintaa ehdotuksille *0414* (Espanja, Ranska), *Helsinkikasbah* (Suomi), *Rajalta kouluun* (Suomi) ja *Start with a roof* (Suomi). Kunniamaininnan ansainneiden ehdotusten ideat ja suunnitelmat ovat poikkeuksellisen ansiokkaita tai niissä esitetyt ajatukset herättävät poleemisuudessaan yhteiskunnallista keskustelua.

Kilpailun voittaneet työt ovat esillä Arkkitehtuurin päivän seminaarissa 3.2. Helsingissä sekä kesällä 2016 Venetsian arkkitehtuuribiennaalissa, Suomen paviljongin näyttelyssä.

Society Lab
in use

Ehdotuksessa Society Lab asuntojen tarve ja saatavuus saadaan kohtaamaan mobiilisovelluksella, joka tuo ratkaisuja myös elämän muihin tärkeisiin kohtaamistarpeisiin.

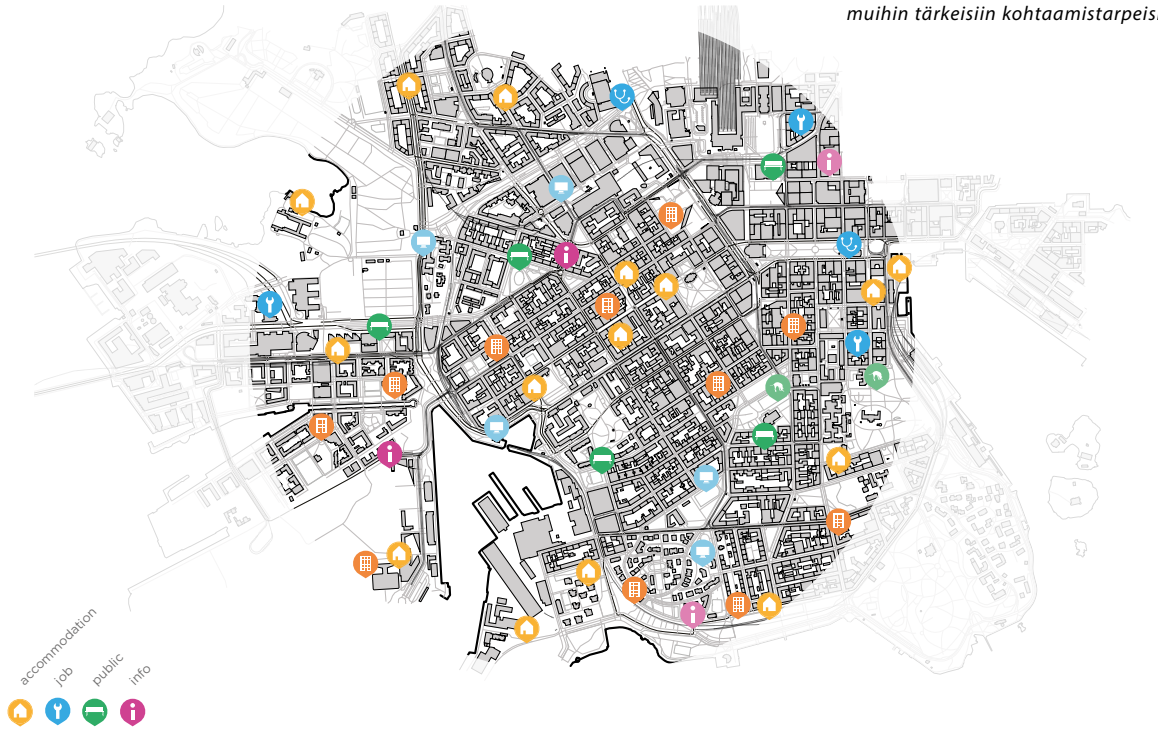

Voittajat

181081 (Saksa)
Tekijät: Duy Tran, Lukas Beer, Ksenija Zdesar, Otto Beer

Society Lab (Italia)
Tekijät: Cecilia Danieli, Omri Revesz, Mariana Riobom

We house refugees (Suomi)
Arkkitehtitoimisto A-Konsultit
Tekijä: Milja Lindberg
Avustaja: Christopher Erdman

Kunniamaininnat

0414 (Espanja, Ranska)
D.A.T. Pangea Design for Architectural Territories & Quatorze
Tekijät: Romain Minod, Ruben Salvador Torres, Hani Jaber Ávila, Héctor Muñoz Mendoza, Daniel Millor Vela, Ricardo Mayor Luque

Helsinkikasbah (Suomi)
Tekijät: Harri Ahokas, Tomi Laine, Akseli Leinonen, Nikolai Rautio, Matias Saresvuo
Avustaja: Pekka Huima

Rajalta kouluun (Suomi)
alt Arkkitehdit
Tekijät: Ville-Pekka Ikola, Tuomas Niemelä, Antti Karsikas, Kalle Vahtera
Avustaja: Tehas ry

Start with a roof (Suomi)
Tekijä: Satoshi Ohtaki

Tuomaristo

Marco Steinberg, arkkitehti, tuomariston puheenjohtaja
Kadar Gelle, ohjaaja, Suomen Pakolaisapu ry
Mikko Heikkinen, arkkitehti SAFA
Petri Kaukiainen, toiminnanjohtaja, SPR
Jenni Lautso, arkkitehti SAFA
Samuli Miettinen, arkkitehti SAFA
Sirkku Päivärinne, johtaja, sisäministeriön maahanmuutto-osasto
Tuomariston työtä tukeva asiantuntija:
Yasser Almaamoun, arkkitehti BA

JKMM Arkkitehdit menestyi Italiassa

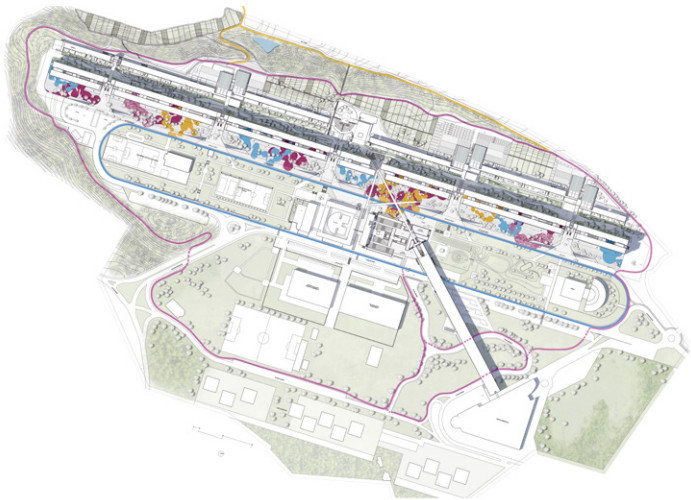

JKMM Arkkitehtien ja Alfio Barabani Architects -toimiston yhteistyönä laatima ehdotus sijoittui kolmannelle palkintosijalle kansainvälisessä Rigenerare Corviale -arkkitehtuurikilpailussa. JKMM oli ainoa Italian ulkopuolelta tuleva toimisto, joka sijoittui kilpailussa.

Kilpailun kohteena oli vuonna 1975 rakennetun Corvialen asuinalueen muutoksen suunnittelu. Corvialen alue sijaitsee Rooman esikaupunkialueella, ja se on italialaisen sosiaalisen asuntotuotannon esimerkki. Se tunnetaan lähes kilometrin pituisesta Euroopan pisimmästä asuinrakennuksesta. Kilpailun tarkoituksena oli uudistaa Corvialen aluetta ja nostaa sen profiilia tilallisilla muutoksilla.

JKMM Arkkitehtien ja Alfio Barabani Architectsin työryhmän ehdotuksen ytimessä oli yhteisöllisyyden parantaminen sosiaalisuutta tukevilla tilallisilla ratkaisuilla. Ehdotuksen tavoitteena oli ottaa asukkaat mukaan elinympäristönsä parantamiseen ja sen ylläpitämiseen. Alueesta haluttiin nykyistä turvallisempi ja esteettömämpi.

– Corviale oli erittäin kiinnostava ja monimutkainen projekti, jossa pääsimme yhdistämään asuntorakentamisen sekä kaupunki- ja konseptisuunnittelun osaamistamme. Meille oli tärkeää osallistaa asukkaat kiinnostumaan ja sitoutumaan oman elinympäristönsä parantamiseen. Sijoittuminen kolmanneksi on hieno saavutus kansainvälisessä arkkitehtuurikilpailussa, sanoi kilpailuryhmää vetänyt arkkitehti **Samuli Miettinen**.

JKMM Arkkitehtien kilpailutiimiin kuuluivat toimiston osakkaiden SAFA arkkitehtien Samuli Miettisen, **Asmo Jaaksin**, **Teemu Kurkelan** ja **Juha Mäki-Jyllilän** lisäksi SAFA arkkitehdit **Kristian Forsberg**, **Harri Lindberg**, SIO sisustusarkkitehti **Jarno Vesa** sekä arkkitehtiharjoittelija **Yasser Almaamoun**. Italialainen yhteistyötoimisto Alfio Barabani Architects toimii Umbrian maakunnan Assisissa, ja sillä on myös kansainvälisiä toimeksiantoja.

Kilpailu oli avoin kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu, jonka järjesti Ater Roma (Territorial Housing Company of the Municipality of Rome). Siihen osallistui yhteensä 45 ehdotusta. Palkintolautakuntaan kuului tunnettuja arkkitehteja, kuten **Julia Bolles** Bolles+Wilson-toimistosta, **Michele Molè** Nemesi & Partners -toimistosta sekä **Bart Aptroot** One Architecture -toimistosta.

Miten järjestettiin Europan 13 -kilpailu Jyväskylässä?

Europan 13 -arkkitehtuurikilpailun järjestäminen tuli eteen joulukuussa 2014, kun kaupunginarkkitehti Leila Strömberg ja yleiskaavapäällikkö Leena Rossi tiedustelivat mielipidettäni Jyväskylän Kortepohjan ylioppilaskylän ja liikekeskuksen alueen soveltuvuudesta kilpailukohteeksi.

Suunnittelukohde oli ainakin haastava. Alueella sijaitsee tunteita herättävä 1970-luvulla valmistunut opiskelija-asuntokolossi MNOP-talo, joka kulkee opiskelijoiden keskuudessa nimellä DDR-talo. Kertaalleen jo purkuluvan saanut rakennus oli asetettu vaarantamiskieltoon, ja kaavoittajalle oli annettu tehtäväksi tutkia sen kohtalo ja mahdollinen suojelu asemakaavan muutosprosessin yhteydessä.

Tuntui sopivalta, että Ylioppilaskylän tulevaisuuden asumista ja rakentamisen tapaa ratkottaisiin kansainvälisessä nuorille arkkitehdeille suunnatussa kilpailussa. Itse kilpailukohdekin oli aikanaan rakentunut **Bengt Lundstenin** arkkitehtuurikilpailuvoiton myötä. Mukaan kilpailun järjestämiseen saatiin Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta ja NCC Rakennus Jyväskylä.

Mielenkiintoinen kilpailuohjelma houkutti

Kilpailuohjelman laatiminen on aina ratkaisevaa koko kilpailun onnistumisen kannalta. Ohjelma täytyy laatia huolella, mutta toisaalta pitää jättää tilaa luovuudelle ja innostaa tekijöitä kukoistamaan. Kuitenkin jos realismi on kateissa, kohteen toteuttaminen jää helposti haaveeksi.

Jyväskylän kaupungin kaavoituksella on pitkät ja kunniakkaat perinteet kilpailujen järjestämisessä, joten referenssikoh-

Palkintolautakunta ja kohteiden edustajat Bratislavassa, Freedom Square (Námestie Slobody), Fountain of Union.

KATJA VIRTA

MARI KOSKINEN

Ehdotusten näyttely Bratislavan foorumissa.

Ehdotusten arviointia Jyväskylässä.

teita ja malleja oli käytettävissä riittävästi. Yksi kilpailun keskeisistä tavoitteista oli ratkaista MNOP-talon kohtalo. Tämän esittäminen ohjelmassa tosiasioita unohtamatta mutta niin, että kaikki mahdollisuudet olisivat avoinna, oli haastavaa.

Rekisteröitymisiä saapui 36 kappaletta, mikä oli erittäin hyvä määrä. Se todisti, että nuoret arkkitehdit ympäri Eurooppaa olivat kiinnostuneita kilpailukohteesta ja että kohde oli hyvin esitetty. Kilpailuehdotuksia palautettiin 30 kappaletta, ja ne osoittautuivat korkeatasoisiksi. Osa ehdotuksista oli varsin lennokkaita, mutta niin kuuluukin olla tämänkaltaisessa kilpailussa.

Antoisaa arviointia

Kaupunki hyötyy kilpailusta ja kilpailun järjestämisestä. Se saa kohtuullisella taloudellisella panostuksella suuren määrän laadukasta suunnittelutyötä käyttöönsä ja arvioitavaksi. Tämän kilpailun tavoitteena oli löytää ehdotusten joukosta kehityskelpoisin työ kaavamuutoksen pohjaksi.

Joskus matka on vähintään yhtä tärkeä kuin perille pääsy. Järjestäjien, tuomariston ja arvioitsijoiden kokoontuminen syyskuussa 2015 Jyväskylässä oli antoisa vapaamuotoisine keskusteluineen aiheesta ja sen vierestäkin. Kahden päivän aikana käytiin kaikki kilpailuehdotukset läpi. Näin syntyi perusteellinen näkemys suunnittelualueen mahdollisuuksista ja haasteista. On vaikea keksiä muuta tapaa tehdä lyhyessä ajassa perusteellista analyysia kaavamuutosalueesta kuin keskustella valmiiden kilpailutöiden ääressä ja kaivaa esiin niiden vahvuudet ja heikkoudet.

Ehdotusten arviointia jatkettiin marraskuussa Bratislavassa järjestetyssä kansainvälisessä Europan-foorumissa. Kolmen päivän foorumi oli tiukka rutistus kilpailutöiden analyysia ja hyvää keskustelua arkkitehtuurista sekä suomalaisen rakentamisen arjesta. Oli myös mielenkiintoista seurata keskusteluja ja arviointeja muista Europan-kohteista.

Foorumi huipentui palkintolautakunnan kokoukseen Bratislavan teknisen korkeakoulun arkkitehtiosastolla. Kokouksessa käytiin vielä kerran läpi kolmen suomalaisen Europan-kohteen, Espoon, Seinäjoen ja Jyväskylän, työt ja valittiin voittajat.

Jyväskylän kilpailun voittajaksi valittiin ehdotus *The Nolli Gardens*, tekijöinä **Jarrik Ouburg** (NL), **Maciej Abramczyk** (PL) ja **Freyke Hartemink** (NL). Toisen palkinnon sai ehdotus *New Kids On The Blocks*, tekijöinä **Virve Väisänen**, **Riikka Kuittinen** ja **Miia Mäkinen** Luo arkkitehdeista.

Tavoitteet korkealla

Maankäyttö- ja rakennuslain hengen mukaista on, että kaavamuutostyö valmisteluineen on mahdollisimman avointa. Tämän vuoksi kaikki kilpailuehdotukset laitettiin näytteille Jyväskylän kaupungin pääkirjaston aulaan kaupunkilaisten arvioitaviksi jo ennen kilpailun tulosten julkistamista. Ehdotukset herättivät vilkasta keskustelua Kortepohjan keskusta-alueen tulevaisuudesta.

Europan 13 -kilpailun voittajatyö Jyväskylässä on kaavoitusprosessin lähtölaukaus ja tavoiteltava lähtötilanne, johon asemakaavalla pyritään. Asemakaavan tehtävä on mahdollistaa rakentaminen, mutta kaikkien osapuolten sitoutumista tarvitaan siihen, että voidaan saavuttaa voittajatyön mukainen rakennettu kokonaisuus.

Tässä kaikessa on Jyväskylän kaupungissa kertaalleen jo onnistuttu. Arkkitehdit Sarlin+Sopasen suunnittelemat Ainolanrannan rivi- ja kerrostalot ovat syntyneet Europan 6 -kilpailun voittajatyön perusteella. Kilpailu järjestettiin vuosina 1999–2001, ja kaava sai lainvoiman vuonna 2003. Kohteet on toteutettu vuosina 2003–2013, ja arkkitehtonisesti korkealaatuiset talot on inventoitu Jyväskylän kaupungin arkkitehtuurikartassa. Tämä olkoon Europan 13 -kilpailun tavoitteena myös Kortepohjan ylioppilaskylässä.

Tapani Tommila
kaavoitusarkkitehti, Jyväskylän kaupunki

Rakentamisen Ruusut täydennysrakentamiskohteille

OP Ryhmän toimitilat.

MIKA HUISMAN

Meripaviljonki.

JAN FORSBERG

Helsingin rakennuslautakunnan vuotuinen tunnustuspalkinto, Rakentamisen Ruusu, jaettiin tammikuussa kahdelle taholle: OP Ryhmän Vallilan toimitilahankkeelle ja Meripaviljongille.

Molemmat palkitut hankkeet edustavat ajankohtaista täydennysrakentamista. Helsingin uudisrakentaminen pääasiassa täydentää ja uudistaa olemassa olevaa kaupunkirakennetta.

JKMM Arkkitehtien suunnittelema OP Ryhmän uusi toimitilarakennus on paluu 1900-luvun alkuvuosikymmenten korkeatasoiseen pankki- ja liiketila-arkkitehtuuriin. Suunnittelu sai alkunsa kilpailuvoitosta, ja se laajeni kattamaan lähes koko korttelin.

Pääosa korttelista on valmistunut. Rakennus on yhdistetty taitavasti lähiympäristön vanhempaan rakennuskantaan, eikä se suuresta mittakaavastaan huolimatta riko kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Puu-Vallilan luonnetta. Rakennuksen sisätiloissa korostuvat kotimaisuus, suomalainen luonto ja moderni perinne. Monitilatoimiston sisältävä rakennus on nykyaikaisuudessaan maailman huippua.

Arkkitehtitoimisto Freesen suunnittelema Eläintarhanlahdessa kelluva ravintolarakennus Meripaviljonki edustaa merellistä Helsinkiä. Se rikastaa Siltasaaren historiallisesti arvokasta kaupunkikuvaa. Rakennus toteuttaa Helsingin kaupungin tavoitetta aktivoida rantaviivaa.

Julkisivujen haasteellinen muotokieli on tuottanut paljon detaljeja. Sisätila on suunniteltu maiseman ehdoilla. Kohde on rakennusteknisesti ainutlaatuinen, ja sen suunnittelu ja toteutus ovat edellyttäneet uskallusta ja luovuutta.

Monipuoliset kunniamainintakohteet

Kunniamainintoja annettiin kolmelle erityyppiselle hankkeelle. Brunakärr koloniträdgårdsförening eli **Ruskeasuon siirtolapuutarhayhdistys** on ponnistellut alueen arvojen säilyttämiseksi laatimalla historiaselvityksen ja sen pohjalta mökkien sijoitusta ohjaavan kartan, rakentamisohjeet ja majan tyyppipiirustukset.

Heka Viikinmäki Harjannetie 13 -uudisrakennus on neliosainen sivukäytävällinen kerrostalo, joka sijoittuu vaikeaan maastoon. Pihantasoiset parveketerassit edustavat uutta tilallista oivallusta. Kohteen on suunnitellut **Arkkitehtitoimisto Tiuri & Lommi**.

IPI Kulmakuppila (Porthaninkatu 13) elvyttää 1960-luvun kerrostalon liiketilan arkkitehtuurin. Avarien näyteikkunoiden läpi näkyvä kahvilatoiminta kutsuu sisään. Kahvilatila on hyvä esimerkki Helsingissä oleville monille vastaaville tiloille. Pääsuunnittelijana on ollut arkkitehti **Jaakob Solla** Arkkitehtitoimisto Konkretista.

SUOMEN ARKKITEHTUURIA KAKSIVUOTISKATSAUS 2016

Uusinta suomalaista huippuarkkitehtuuria esittelevän Katsauksen kohteet on julkistettu. Tuomaristo valitsi 15 kohdetta, joista kolme on nostettu kärkikohteiksi.

Asuinkerrostalo Puukuokka, Jyväskylä 2014
OOPEAA Office for Peripheral Architecture

Opinmäen koulu, Espoo 2015
Arkkitehtitoimisto Esa Ruskeepää

Serlachius-museo Göstan paviljonki, Mänttä 2014
MX_SI Architectural Studio &
Arkkitehtitoimisto Huttunen-Lipasti-Pakkanen

Aalto-yliopisto, ent. TKK:n päärakennuksen peruskorjaus, Espoo 2015
Arkkitehdit NRT

Asuinkerrostalo Harjannetie 44, Helsinki 2013
Arkkitehdit Hannunkari & Mäkipaja

Asuinkerrostalo Malta, Helsinki 2014
ARK-house Arkkitehdit

Kastellin koulu, Oulu 2014
Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki

Kipparintalo, Helsinki 2015
Juha Leiviskä & Kati Murtola

Kouk Khleang Youth Centre (KKYC), Kambodza 2014
Komitu Arkkitehdit

Kuopion kaupunginteatterin peruskorjaus ja laajennus, Kuopio 2014
Arkkitehtitoimisto ALA

Meilahden tornisairaalan peruskorjaus, Helsinki 2014
Arkkitehtitoimisto Sarc & Arkkitehtiryhmä Reino Koivula

OP-Pohjola, Vallila-kortteli, Helsinki 2015
JKMM Arkkitehdit

Presidentinlinnan peruskorjaus, Helsinki 2014
LPR-arkkitehdit

Tipotien sosiaali- ja terveyskeskus, Tampere 2013
Sigge Arkkitehdit

Viipurin kirjaston restaurointi, Viipuri 2013
Viipurin kirjaston Suomen restaurointiyhdistys

ARKKITEHTUURIMUSEO
ALVAR AALTO -SÄÄTIÖ
SUOMEN ARKKITEHTILIITTO SAFA

Yhteistyössä
Arkkitehtuurin tiedotuskeskus

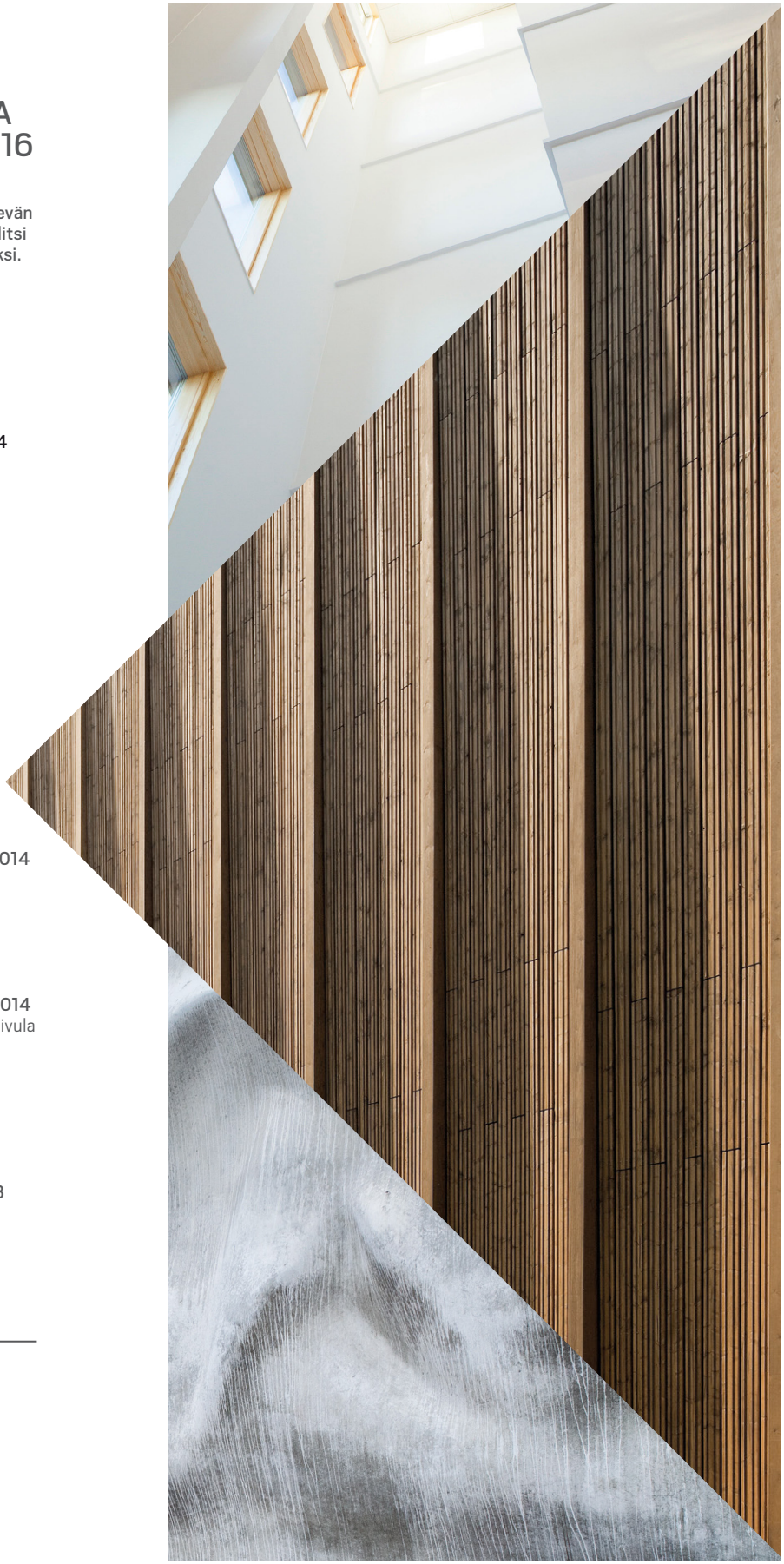

Turner-taidepalkinto arkkitehtiryhmälle

> ASSEMBLE TEKEE MIELELLÄÄN TYÖTÄ SELLAISTEN IHMISTEN ETEEN, JOTKA OVAT PUTOAMASSA YHTEISKUNNAN JA HYVÄN ELÄMÄN ULKOPUOLELLE.

ASSEMBLE

Assemblen ryhmäkuva vuodelta 2014.

Brittiläinen Turner-taidepalkinto jaettiin joulukuussa 2015. Palkinto ei ole rahallisesti suuri, mutta se on tehnyt useista saajistaan multimiljonäärejä. Näihin kuuluvat muiden muassa taiteilijat **Damien Hirst** ja **Anish Kapoor**. Palkinto on aikaisemmin osunut 24 miehelle ja vain 6 naiselle. Se on ollut melkoinen onnenpotku kenelle tahansa saajalleen.

Tänä vuonna tapahtui kummia, sillä järjestyksessä 31. palkinto myönnettiin ryhmälle nuoria arkkitehteja. Assemble on 18 hengen monitaiteellinen kollektiivi. Parhaiten se tunnetaan Liverpoolin ongelma-alueen talojen korjaamisprojektista, joka toteutettiin yhdessä asukkaiden kanssa.

Muutamat kriitikot ovat olleet kummissaan. Heidän mielestään Assemble tekee vain ”hyödyllistä taidetta” tai esineitä, yhdessä harrastajien ja asukkaiden kanssa. Toisaalta ollaan sitä mieltä, että ryhmän työ Liverpoolin Toxtethin alueella enemmänkin alleviivaa sitä katastrofia, joka Englannin asuntomarkkinoilla vallitsee: sosiaalisen asuntotuotannon alueita rappeutetaan, ja niiden tilalle tulee kuin luonnonlakina kiinteistösijoittajien luksusprojekteja. Liverpool on ollut tästä poikkeuksellisen karkea esimerkki. Myös Lontoon ongelmat ovat laajalti tiedossa.

Paikallista uusiokäyttöä

Assemble aloitti nykyisen toimintansa vuonna 2010. Se on eräänlainen työkollektiivi, jonka ideana on toimia välittäjänä yleisön ja käyttäjien sekä toisaalta hyvinkin jäykkien prosessien välillä. Assemble tekee myös itse, omin käsin, ja käyttää materiaaleja ja hylättyjä rakennusosia, joita on saatavilla paikallisesti.

Läpimurtotyö julkisuuteen oli Cineroleum-elokuvateatteri tyhjilleen jääneen bensiiniaseman paikalle, sen katoksen alle. Yksi projekteista oli kiertonäyttely Lina Bo Bardi: Together. Näyttely tehtiin Lontooseen, ja se kiersi ympäri Eurooppaa ja Chicagoon asti.

Turner-palkinto myönnettiin erityisesti projektista nimeltä Granby Four Streets. Siihen kuului Toxtethissa sijaitsevan Cairns-kadun useiden rakennusten korjaaminen kelvollisiksi, nykyaikaisiksi ja asumiskelpoisiksi kodeiksi sekä ehdotus katottoman rakennuksen muovaamiseksi talvipuutarhakäyttöön.

Assemble tekee mielellään työtä sellaisten ihmisten eteen, jotka ovat putoamassa yhteiskunnan ja hyvän elämän ulkopuolelle. Toiminnalla ei silti ole suurta poliittista sanomaa.

Tarja Nurmi

Katso video- ja muuta materiaalia:
assemblestudio.co.uk
www.youtube.com/watch?v=iAIfF16Q7pg

KILPAILU ARKKITEHTIOPISKELIJOILLE

Suomen Naisarkkitehtien Yhdistys Architecta ry järjestää kilpailun arkkitehti Wivi Lönnin muistolaatan suunnittelusta. Laatta tulee NNKY:n talon (Hotelli Helka, Pohjoinen Rautatiekatu 23, Helsinki) seinään. Kilpailuaika on 27.1.-10.3.2016. Kilpailuohjelma www.architecta.fi.

ARKKI
TEHTUURI
KILPAILUT

KILPAILUKALENTERI

YLEISET KILPAILUT	ALOITUS	SISÄÄNJÄTTÖ
Kauniaisten kaupungintalokortteli – Stadshuskvarteret i Grankulla	2.11.2015	**15.2.2016**
Wirkkala-Bryk Archive Competition	3.12.2015	**4.4.2016**
Myllykosken kirkko ja ympäristö, suppea	12.1.2016	**7.4.2016**
Kuopion soiva ja sykkivä sydän, 1. vaihe	**4/2016**	**8/2016**
Tampereen Hiedanrannan kansainvälinen ideakilpailu	**4/2016**	**9/2016**

SISÄÄN JÄTETYT YLEISET KILPAILUT		
ARA - Vartiosaari - Asumista kaikille!	16.6.2015	30.11.2015
Jyväskylän Ruusupuiston museoiden lisärakennus	29.6.2015	30.10.2015

KUTSUKILPAILUT		
Kouvolan Pioneeripuiston asuntomessualue, suppea	1.10.2015	30.11.2015
Porin Puuvillan laajennus	23.9.2015	15.1.2016
Kuninkaantammen asuinkortteli	1.10.2015	15.2.2016
Sipoon yhtenäiskoulun laajennus	2.11.2015	**29.3.2016**
Vantaan Martinlaakson päiväkoti	12.1.2015	**12.4.2016**

Julkisiin hankintoihin liittyvät kilpailut

HILMA*: www.hankintailmoitukset.fi,* SIMAP*: simap.europa.eu*

Ajantasainen kilpailuinfo www.safa.fi -> kilpailut

HEINI KORPELAINEN

Kuvassa vasemmalta Hennu Kjisik, Emmi Keskisarja, Inari Virkkala, Helena Hirviniemi ja Ville Hara.

Uuden liittovaltuuston kausi käynnistyi

Syksyn vaaleissa kaudelle 2016–2018 valittu SAFAn liittovaltuusto käynnisti kautensa. Nuorennusleikkauksen kokenut liittovaltuusto tuonee liiton toimintaan uusia tuulia.

Myös SAFAn hallituksen jäsenistä yli puolet on uusia. Liiton johdossa jatkaa vuosi sitten puheenjohtajana aloittanut Jyväskylän yleiskaavapäällikkö **Leena Rossi** ja varapuheenjohtajana vuosi sitten aloittanut **Janne Teräsvirta**. **Eva Geitel** sen sijaan siirtyy nyt hallituksen jäsenen paikalta liiton toiseksi varapuheenjohtajaksi.

Uusina jäseninä hallitustaipaleensa aloittavat **Mirjam Hyvönen**, **Gunilla Lång-Kivilinna**, **Hannu Salmi**, **Mikko Nurminen**, **Emilia Saatsi** ja **Harri Hagan**. Jatkavia jäseniä ovat **Mika Rajala**, **Daniela Grotenfelt** ja **Heikki Riitahuhta**.

Pitkä keskustelu käytiin tällä kertaa luottamushenkilöiden valintaperusteista. **Juha Luoma** ehdotti valintaperusteiden arviointia. Vuoden 2016 aikana vaalivaliokunta kirjaa työskentelytavoistaan ja valintaperusteistaan selkeät ohjeet. Kaikki henkilövalinnat hyväksyttiin kuitenkin esitysten mukaisesti.

Opiskelijat mukaan

SAFAn jäsenmäärä on sama kuin kymmenen vuotta sitten mutta vähemmän kuin viisi vuotta sitten. Pudotus on ollut suurin opiskelijajäsenten määrässä.

– Vasta perustettu alaosasto Opiskelija-SAFA tulee tarpeeseen ja ottaa toivottavasti paikkansa siltana arkkitehtiopiskelijoiden ja SAFAn välillä, Leena Rossi totesi puheenjohtajan katsauksessaan.

Puheenjohtajan mukaan viime vuoteen mahtui valopilkkujakin: arkkitehtuurikilpailujen osallistujamäärissä rikottiin ennätyksiä, ja Arkkitehtuurin Finlandia -palkinto näkyi julkisuudessa myös toisella jakokerralla. Palkinto jaetaan seuraavan kerran syksyllä 2016.

– Ensi vuodelle riittää myös ratkottavaa. Muun muassa kiinteistöjen hoitaminen ja ylläpito haukkaa nykyisellään turhan suuren osan SAFAn jäsenmaksupohjaisesta budjetista. Jokin pidempiaikainen ratkaisu tilanteeseen pitäisi saada, Rossi muistutti.

Strategiapäivitys pakettiin

Viime vuoden aikana tarkistettu SAFAn strategiapäivitys viimeistellään ja pannaan toimeen nyt, kun strategiakausi on ehtinyt puoliväliin saakka. **Harri Hautajärvi** toivoi vielä strategiaan mukaan tutkimustoiminnan ja tiedepolitiikan. Myös iskevämpää otsikointia kaivattiin. Toimenpiteiden perään lisätään vastuutahot, ja sanamuodot viimeistellään liittovaltuustokeskustelun pohjalta.

Vuoden aikana suunnitellaan ja pannaan täytäntöön myös vaikuttamisohjelma, jota tuetaan viestinnällä sekä ala- ja paikallisosastotoiminnalla. SAFAn blogi ja sosiaalinen media on myös valjastettava yhdeksi vaikuttamiskanavaksi.

Uusille markkinoille aktiivisesti

Etenkin liittovaltuuston nuorempi polvi kantoi huolta nuorten arkkitehtien työmahdollisuuksista. Arkkitehtuurikilpailut ovat perinteisesti olleet nuorille arkkitehdeille hyvä väylä päästä työn syrjään kiinni. Muitakin tapoja tarvitaan.

– Hallitus ja toimikunnat tulevat tekemään töitä kiinteistö- ja rakennusalan verkostojen tiivistämiseksi. Kun suhteet ovat kunnossa, aukeaa yleensä työmahdollisuuksiakin, Rossi lupasi.

Emmi Keskisarja toi esiin palvelumuotoilijoiden nopean nousun markkinoille.

> TAMPEREELLA 21.–22.4. JÄRJESTETTÄVÄT ARKKITEHTIPÄIVÄT KANNATTAA MERKITÄ KALENTERIIN JO NYT.

– Palvelumuotoilijat toimivat usein sellaisten aihepiirien parissa, joihin arkkitehdeillakin olisi annettavaa. Alalla toimivat ovat lähtöisin monesti mainostoimisto- ja muotoilualalta. Palvelumuotoilu on uusi mahdollisuus, joka arkkitehtienkin olisi syytä ottaa vakavasti.

Seuraavilla Arkkitehtipäivillä tullaankin kuulemaan uusista ideoista ja tulevaisuuden sovelluksista. Tampereella 21.–22.4. järjestettävät Arkkitehtipäivät kannattaa merkitä kalenteriin jo nyt, sillä tiedossa on paljon sellaista, mitä ei keskivertoseminaarista saa.

Päivi Virtanen

Liittovaltuusto vahvisti vaalivaliokunnan esityksen mukaisesti

Puheenjohtajisto:
Leena Rossi, pj., Eva Geitel ja Janne Teräsvirta, varapuheenjohtajat

SAFAn hallituksen jäsenet:
Hannu Salmi, Mikko Nurminen, Mika Rajala, Daniela Grotenfelt, Heikki Riitahuhta, Mirjam Hyvönen, Gunilla Lång-Kivilinna, Emilia Saatsi, Harri Hagan.

Eettisen valiokunnan jäsenet:
Ilkka Halinen valiokunnan puheenjohtaja, Inari Virkkala, Mervi Savolainen, Pekka Lukkarinen, Jenni Hölttä, Katariina Rautiala, Yrjö Suonto, Salla Hoppu, Tero Wéman, Miia Perkkiö, Pia Ilonen.

Vaalivaliokunnan jäsenet ja heidän henkilökohtaiset varajäsenet: Tuomo Sirkiä (Kirsti Rantanen), Hannu Pyykönen (Mari Siivola), Tomi Perko (Tiia Ettala), Marja Sopanen (Anneli Lyytikkä), Mikko Siitonen (Iida Kalakoski), Pekka Lehtinen (Harri Hautajärvi), Kari Piela (Petteri Littu).

HESA-SAFAn normipikkujoulut museolla

Vuonna 2015 poikkeuksellisen aktiivisesti toiminut Helsingin ja Uudenmaan paikallisosasto HESA-SAFA päätti kalenterivuoden ohjelmatarjontansa Arkkitehtuurimuseolla. Suuremman näyttelysalin takaosaan oli järjestetty katsomo, joka täyttyi seisomapaikkoja myöten.

Normeista ja niiden tarpeellisuudesta oli kutsuttu keskustelemaan perin edustava joukko. Heitä olivat kansanedustaja **Anders Adlercreutz**, rakennusneuvos **Aila Korpivaara** ympäristöministeriöstä, projektipäällikkö **Ulla Kuitunen** Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta, yliarkkitehti **Henna Helander** Helsingin rakennusvalvontavirastosta ja hankekehitysjohtaja **Heikki Hirvonen** Pohjola Rakennuksesta, kaikki SAFAn jäseniä.

Hallitus on ottanut tavoitteekseen purkaa niin sanotut turhat normit. Paneelikeskustelussa puhuttiin siitä, mikä normeissa ja määräyksissä on rakentamisen ja kaavoituksen sekä arkkitehtuurin osalta turhaa tai tarpeellista. Mistä maankäytön ja rakennusalan normeista voisi mahdollisesti yleisen edun ja järkevyyden nimissä luopua ja mistä taas ei? Milloin hyväntahtoiseksi ajateltu normeista tinkimisen hyöty valuisi vain rakennuttajien kukkaroon ja rakennusliikkeiden rahapussiin?

Panelisteja tentataan: Anders Adlercreutz (oik.), Aila Korpivaara, Heikki Hirvonen ja Ulla Kuitunen.

KUVAT: TARJA NURMI

ARKKITEHTUURIN PÄIVÄN SEMINAARI
Keskiviikko 3.2.2016 kello 15–19
Astoria-sali, Iso Roobertinkatu 14, Helsinki

Koteja kaikille -teemaluennot
arkkitehti Jean-Philippe Vassal, Lacaton & Vassal Architectes, Ranska
professori Riitta Nikula, Helsingin yliopisto, Suomi

Uusia näkökulmia asumiseen
professorit Hannu Huttunen, Aalto-yliopisto, Markku Hedman, Tampereen teknillinen yliopisto ja Janne Pihlajaniemi, Oulun yliopisto
Keskustelun vetäjänä Samuli Miettinen, JKMM Arkkitehdit

Lisäksi
/ Rajalta kotiin – Asumisen ratkaisuja turvapaikanhakijoille -kilpailun tulosten esittely
/ Asuntoreformi nyt? -asiantuntijakeskustelu
/ Kahden Alvar Aallon suunnitteleman museon nivelosan arkkitehtuurikilpailu – tulokset Jyväskylästä

Ohjelma ja ilmoittautuminen: www.archinfo.fi

MUSEUM OF FINNISH ARCHITECTURE
ALVAR AALTO MUSEO
SAFA
ARCHINFO

Normien puolesta vai niitä vastaan?

Keskustelu venyi liki kahden tunnin mittaiseksi. Siinä saatiin kuulla eduskunnan ja ympäristöministeriön roolista ja määräyksiin liittyvistä menettelyistä yleensä sekä kaavoittajan ja rakennusvalvonnan näkemyksiä. Yleisöstä tuli myös normeja hylkiviä ajatuksia. Niiden mukaan vastuun pitäisi Saksan tapaan olla arkkitehdeilla ja tilaajilla, jolloin määräysten ja kaavojen tulkinta määräytyisi heidän taitojensa perusteella. Kriittisesti suhtauduttiin muun muassa lämmöntalteenottomääräyksiin ja rakennusten energiatehokkuutta koskeviin määräyksiin, jotka käytännössä estävät esimerkiksi painovoimaisen ilmanvaihdon tai hyväksi koettujen rakenteiden käytön. Myös monenlaista koerakentamista kaivattiin.

Suuri osa yleisöstä ei niinkään halunnut karsia normeja ja asemakaavamääräyksiä vaan toivoi niiden älykästä ja yhteistyövetoista tulkintaa. Ongelmia on tuottanut muun muassa se, että eri viranomaisilta on tullut samoissa projekteissa eri tulkintoja. Yleisöstä teräviä puheenvuoroja ja huomioita esittivät muun muassa Rakennusvalvontaviraston päällikkö **Lauri Jääskeläinen**, ATL:n puheenjohtaja **Asko Takala**, arkkitehti **Maisa Siirala** sekä emeritusprofessori **Esko Kahri**.

Lauri Jääskeläinen esitti hyviä havaintoja yleisön joukosta.

Lopputulokseen ei tietenkään päästy, mutta se ei ollut tärkeintä. Jälkikäteen ajatellen koko keskustelu olisi pitänyt saada videoitua kaikkien kollegojen iloksi ja hyödyksi.

Tarja Nurmi

Tilaisuuden sponsoreiksi oli saatu mm. Finnfoam, Halton, Rakennuttaja- ja insinööritoimisto Granlund, Kone, NAPS-systems, Paroc, Tikkurila ja Wienerberger.

Kävelykaduista

Kävelykadut tulivat kaupungeissamme muotiin parikymmentä vuotta sitten. Helsingissä Iso Roobertinkatu on varoittava esimerkki: jalankulkijat ja huoltoliikenne ovat slummiutuvalla kadulla sekaisin. Bulevardi vetää puoleensa jalankulkijat. Sen sijaan Keskuskadun muuttaminen kävelykaduksi on mielestäni onnistunut. Maaseutukaupungeissa – esimerkiksi Jyväskylässä – on myönteisiä esimerkkejä kävelykaduista.

Nyt on Kuopion kaupunkisuunnittelijoilta unohtuneet historialliset lähtökohdat: isoa toria – mualiman napaa – ei lävistä enää Kuopion perinteinen kävelylinja, diagonaali. Pääkadut torin ympärillä ja laajemmin Kauppakadulla on muutettu muodinmukaisesti kävelykaduiksi. Entinen Kuopion juhlavin katu, Kauppakatu, on torin nurkalta Tuomiokirkolle täynnä varjon puolella olevia oluravintolaterassikarsinoita. Se ei ole entiselle kuopiolaiselle mieltä ylentävää nähtävää. Torin ympärillä entisillä pääkaduilla ei oikein tiedä, onko torilla vai kadulla. Näiden autoliikenne on siirretty muille ruutukeskustan kaduille, joiden varressa on etupäässä asuntoja.

Huonosti suunniteltua rakennusta ei oikein voi purkaa. Sen sijaan Kuopiossa virhe voidaan korjata palauttamalla Kauppakatu ja muut toria rajaavat pääkadut autokaduiksi ja järjestämällä niiden varteen torin kohdalle lyhytaikainen paikoitus torilla kävijöille ja torikauppiaille.

Olli Lehtovuori

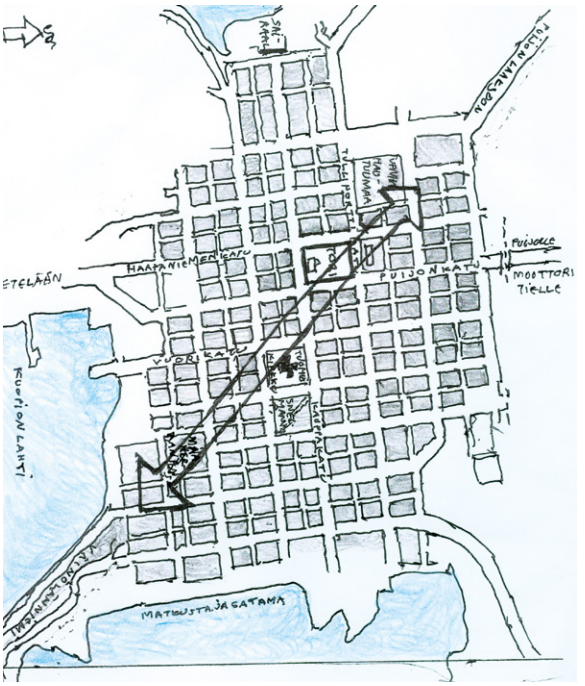

Kuva: Kuopion ruutukeskusta on peräisin 1700-luvun lopulta. Runsaan sadan vuoden ajan tämä noin yhden neliökilometrin ruudukko saattoi kasvaa koillisnurkalta, Väinölänniemen tyvestä kohti Puijoa jääkauden akselin suuntaisena. Tämä diagonaali näkyi aiemmin muun muassa torin pääkulkuväylän suunnassa. Pää(auto)katuja ovat toria reunustavat Tulliportinkatu, Puijonkatu, Kauppakatu ja Haapaniemenkatu. Kapeammat rännikadut luontuvat kävely- ja huoltokaduiksi.

Pienoismallitoimisto HELIÖVAARA
www.jaakkoheliovaara.fi
050 4337 499
CNC-työstöt

Myllykosken kirkon laajennus ja ympäristö

Yleinen suppea suunnittelukilpailu
12.1.-14.4.2016
Kilpailuohjelma ja lisätiedot:
www.kouvolanseurakunnat.fi/
myllykoskenkirkko

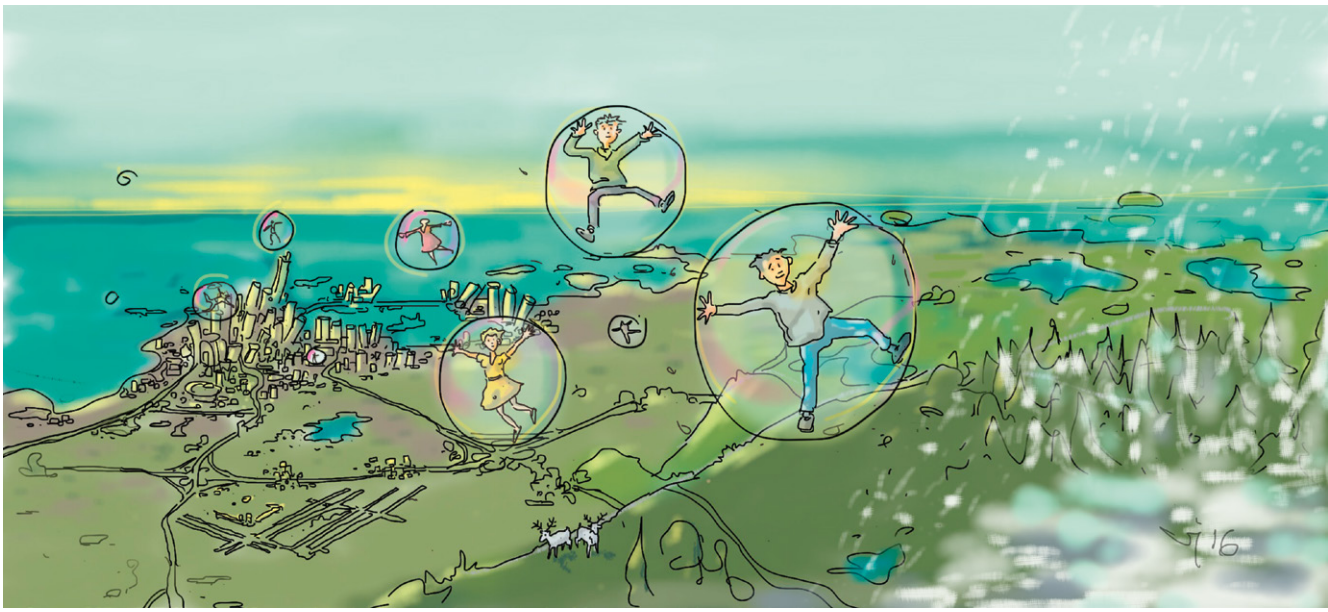

Kun osaaminen ei enää riitä

”Ei olisi vaikeaa kehittää uskottavaa skenaariota, jossa Suomessa on lopulta vain yksi merkittävä kaupunki… Tällainen kehitys olisi erittäin epätoivottavaa. Se heikentäisi Suomea maana, koska valtavat alueet jäisivät vajaasti hyödynnetyiksi.”

Lainaus löytyy **Osmo Soininvaaran** ja **Mikko Särelän** tuoreesta pamfletista *Kaupunkien voitto – kuusi keinoa vapauttaa kaupunkien kasvu* (Taloustieto 2015).

Paikallinen korkea osaaminen vaarassa kadota

Kun asiantuntijapalvelujen hintakilpailuttaminen iskee koko tehollaan, seuraukset näyttävät voivan olla kokonaan muuta kuin on odotettu. Esimerkiksi korkeasti koulutettua rakennusalan osaamista tarjoavat paikalliset arkkitehti- ja insinööritoimistot ovat joutuneet huomaamaan, että hyväkään osaaminen ja koulutus eivät enää riitä, jos tilaaja esimerkiksi asettaa resurssivaatimukset niin korkeiksi, että paikalliset toimijat putoavat tarjouskilpailujen ulkopuolelle.

Monesta suunnittelutoimiston vetäjästä on syystäkin alkanut tuntua siltä, että pieniä paikallisia toimijoita savustetaan pois markkinoilta. Verkostoituminenkaan ei tässä tapauksessa auta, koska paikkakunnalla on usein niin vähän toimijoita, että yhdessäkään heidän resurssinsa eivät riittäisi.

Suomi ei (vielä) ole yksi kaupunki

Suomessa on paljon osaavia arkkitehteja ja muita rakennusalan korkeasti koulutettuja suunnittelijoita yrittäjinä myös suurten kaupunkien ulkopuolella. He ovat kasvaneet oman alueensa erityispiirteisiin perehtyneiksi asiantuntijoiksi. Yritykset on hiottu alueen huippuosaajiksi ja referenssejä löytyy monelle alalle, mutta silti yhtäkkiä on ajauduttu tilanteeseen, jossa osaamisesta ja kokemuksesta ei olekaan hyötyä.

Osaamisen kartuttaminen ja sitouttaminen on aina ollut ongelmallista pienillä paikkakunnilla. Työvoimaa ei voi tilanteen mukaan kasvattaa ja vähentää samaan tapaan kuin esimerkiksi yliopistokaupungeissa, vaan yritysten olemassaolon perustana pitää olla suhteellisen tasainen työkanta.

Vain siten toimistot pystyvät jatkuvasti kehittämään osaamistaan.

Osaaminen on toimiston ihmisissä, ja heille pitää pystyä antamaan mahdollisuus kehittyä ammatissaan, niin koulutuksen kuin vaativien töidenkin parissa. Pienet toimistot eivät pysty roikkumaan mukana hintakilpailun pudotuspelissä, koska alihintaan otetuissa hankkeissa kukaan ei voi kehittää toimintaansa.

Osaaminen edellyttää vuorovaikutusta

Turhan helposti unohdetaan se, että tänä päivänä korkea osaaminen edellyttää yrityksiltä jatkuvaa vuorovaikutusta. Tämän vuoksi on luonnollista, että yritykset hakeutuvat suuriin, erityisesti yliopistokaupunkeihin. Tämä ei kuitenkaan saa tarkoittaa sitä, että kaikkien arkkitehti- ja insinööritoimistojen sekä muiden rakentamisen asiantuntijayritysten pitäisi olla suurissa kaupungeissa. Rakentaminen on hyvin paikallista toimintaa.

> OSAAMISEN KARTUTTAMINEN JA SITOUTTAMINEN ON AINA OLLUT ONGELMALLISTA PIENILLÄ PAIKKAKUNNILLA.

Vielä tuhoisampaa on unohtaa se, että tärkeä osa pienten kaupunkien houkuttelevuudesta syntyy rakennetun ympäristön vetovoimaisuudesta. Siinä arkkitehtien, kaupunkisuunnittelijoiden ja insinöörien paikallisella työpanoksella on ratkaiseva rooli. Lisäksi heille säännöllinen työ on välttämätöntä, sillä nykyään osaaminen vanhentuu nopeasti.

Kaupunkilaisten ei kannata ajaa itseään kilpailuttamalla sellaiseen tilanteeseen, jossa oman paikkakunnan osaajat ohitetaan. Sillä tavalla menetetään arvokasta paikallistietämystä ja karkotetaan nuoret pois.

Vesa Juola

ATL:n apurahaa haettavana yliopistojen opinnäytetöihin

ATL on päättänyt tukea rahallisesti vuosittain ”noin kahta” yliopistoissa tehtävää lopputyötä, jos opinnäytetyö liittyy arkkitehtitoimistojen liiketoimintaan. Apuraha on suuruudeltaan 1 000–4 000 euroa.

Hakemuksia otetaan vastaan vain sähköpostitse osoitteeseen atl@atl.fi. Mahdolliset kysymykset tulee lähettää samaan sähköpostiosoitteeseen.

Vuoden 2016 hakuajat ovat seuraavat:

- Hakuaika tammi–helmikuu 2016, hakemuksen viimeinen jättöpäivä **27.2.2016**
- Hakuaika loka–marraskuu 2016, hakemuksen viimeinen jättöpäivä **30.11.2016**

Päätökset tehdään ATL:n hallituksen kokouksessa maaliskuun ja joulukuun aikana.

ATL:n hallitus 2016

Puheenjohtaja:

Jyrki Iso-Aho,
Arkkitehtitoimisto A-Konsultit

Jäsenet:

Vesa Humalisto,
Serum Arkkitehdit
Antti Nousjoki,
ALA Arkkitehdit
Outi Palosaari,
VSU maisema-arkkitehdit
Juha Salmenperä,
Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä
Veera Rautaheimo,
LPR-arkkitehdit

Mikä on uusi vihreä?

Vuoden 2015 päättyessä postimerkkiajattelu ja kalustaminen ovat *out*: opiskelijat ivailevat, kun joku esittelee pakolaisleirin ja sataman jälkikäytön perään diplomityötä aukion peruskorjauksesta. Mistä maisemasuunnittelu ammentaa nyt?

Maisema-arkkitehtien **Charles Waldheimin** ja **James Cornerin** 2000-luvun vaihteessa lanseeraama *landscape urbanism* aloitti maisema-arkkitehtuurin emansipaation ainakin teoriassa. Kaupunkisuunnittelun pohjaksi julistettiin maisema infrastruktuureineen.

Kriitikoiden silmissä amerikkalaiset nimesivät uudestaan sen, mitä Euroopassa jo tehtiin. Tiheän urbaanissa Saksassa maisema-arkkitehdeille onkin viime vuosikymmeninä tarjoutunut suuria töitä niin Berliinissä kuin entisen Itä-Saksan tyhjenevissä kaupungeissa sekä Ruhrin alueen teollisuuden väistyessä (edistyksellisistä hollantilaisista puhumattakaan).

Kaupungeilla on aineenvaihdunta

Keski-Euroopan kaupungeissa maisema-arkkitehtuurin ajankohtaisia, osin kierrätettyjä[1)] teemoja ovat muun muassa kävely sekä Rotterdamin arkkitehtuuribiennaalin 2014 luotsaama urbaani metabolismi, kaupunkien aineenvaihdunta. Etupäässä ne ovat esillä julkaisuissa, tapahtumissa ja korkeakouluissa, joita luonnollisesti kantaa näkemyksellisyys. Metodit ja metaforat eivät ole itsetarkoitus: yleistynyt suunnittelemalla tutkiminen, *research through design*, on luonteva tapa yhdistää teoria käytännönläheiseen suunnittelutyöhön.

> KAATOPAIKOISTA, TULVISTA, SOTILASALUEISTA, SLUMMEISTA JA TUULIVOIMASTA ON TULLUT MAISEMA-ARKKITEHTUURIN SUUNNITTELU-KURSSIEN VAKIOAINESTA.

Materiaalien ja tavaroiden virta muokkaa maisemaa globaalisti.

VILJA LARJOSTO

Kaupunkien käveltävyys on keskeistä, mutta kuljeksiminen tuottaa myös suunnitelmia. Saksalainen Studio Urbane Landschaften on soveltanut ja varioinut vaeltamista työkaluna seudullisissa projekteissa. Ideat ja uusi suunnittelutieto syntyvät omakohtaisesta kokemuksesta liikkuvana osana muuttuvaa maisemaa. Jatkuva muutos on keskeistä myös urbaanille metabolismille, joka hylkää muodollisen kaupungin ja tutkii aineellisia ja aineettomia virtoja. Lähestymistapa auttaa ymmärtämään kaupungin ja luonnon prosessien monimutkaisia vuorovaikutuksia sekä ohjaamaan niitä. Suunnittelijat voivat siten vaikuttaa ekologiseen tasapainoon sekä tilallisiin muutoksiin.

Parhaiten monimutkaisia aiheita voi kuvailla ja testata käytännössä. Ruhrin alueen metabolismin pilottiprojekteja ohjaa kaupunkisuunnittelija **Timo Matti Wirth**. Helsingissä soveltamista testaa arkkitehti, tutkija **Daniela Perrotti**.

Mitä maailmalla – ja maailmalle?

Yhteistä viime vuosien teemoille ovat monialaisuus ja askeleet uusiin rooleihin. Kaatopaikoista, tulvista, sotilasalueista, slummeista ja tuulivoimasta on tullut maisema-arkkitehtuurin suunnittelukurssien vakioainesta. Nopeasti noussut kaupunkimaatalous on jo vähän *passé*, vaikka kaupunginosapuuhasteluksi jäänyt aihe ei ole loppuun pureskeltu. Maisema-arkkitehtuurikin saatetaan vielä mieltää puuhasteluksi. (Tekisi hyvää lukea vaikka **Paul Ronckenin** blogia.)

Opiskelijat ihmettelevät, miksi luullaan, että maisema-arkkitehti suunnittelee pihoja. Uudet aluevaltaukset eivät näytä välittyvän ulospäin, mutta ei kannata pillittää. Kaveerataan arkkitehtien, poliitikkojen, sosiologien ja insinöörien kanssa. Jatketaan pihasuunnittelua mutta myös sarjakuvien piirtämistä antroposeenistä. Puuhastelijan maine unohtuu, kun voi herättää kiinnostusta kertomalla, että vaeltelee ehdottaakseen, mihin serverikeskuksia tulee, ohjelmoi kaivosraunioiden uutta maastoa ja muuttaa tulva-alueet itseorganisoituvaksi seikkailutantereeksi.

En tarkalleen tiedä, mitä maisema-arkkitehtitoimistot tällä hetkellä työstävät, mitkä ovat merkittävimmät teemat ja projektit Suomessa. Ovatko hulevedet ja viherkatot jo saavuttaneet kohokohtansa toteutuksessa? Näkyvyys on niukkaa etenkin ulkomailla. Kilpailuja on harvoin, ja mielikuvani mukaan ansiokkaat visiot löytävät tiensä toteutukseen kankeasti.

Usein uusia tuulia haetaan maailmalta. Esimerkiksi koko 2000-luvun tuloaan tehneet sinivihreä infrastruktuuri ja ekosysteemipalvelut luovat nyt Aalto-yliopiston VirMa-tutkimushankkeessa kehyksen laadukkaalle kaupunkiympäristölle, strategiasta muodonantoon asti. Kaupunkitapahtumien lisääntyminen vaikuttaa myös maisema-arkkitehtien työnkuvaan. Löytyykö samalla profiloidumpia osateemoja, mainioita tekniikoita sekä omaleimaisia vivahteita? Mitä annettavaa suomalaisella maisema-arkkitehtuurilla on maailmalle?

Vilja Larjosto
maisema-arkkitehti MARK

[1)] 1980-luvulla kävelytiede eli "strollology" muodosti sveitsiläisen sosiologin Lucius Burckhardtin elämäntyön. 1960-luvulla ryhmä japanilaisia arkkitehteja käytti metabolismia metaforana.

Rennosti mökkilomalle

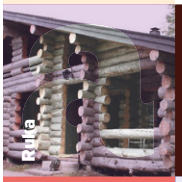

A-lomien mökeissä pääsee nauttimaan oman mökin rauhasta ja helposta lomasta. Läheltä löytyvät mainiot ulkoilumaastot ja puhdas luonto, kiinnostavat kulttuurinähtävyydet ja tapahtumat.

A-lomat on huolehtinut puolestasi monesta
- viihtyisä ja lämmin mökki
- tyylikäs sisustus ja laadukas varustelu
- akavalaisille kilpailukykyinen hintataso
- hyviä tarjouksia peruutusviikoille.

A-lomat ry
Lintulahdenkatu 10, 00500 Helsinki
p. 09 4270 1040
info@a-lomat.fi
www.a-lomat.fi

Vantaa

Vantaan kaupunkisuunnitteluun haetaan **kaavoittajaa ja maisema-arkkitehtia**

Vantaa kasvaa kiihkeällä vauhdilla. Sijainti valtakunnallisesti merkittävien väylien keskellä, yhä kehittyvä raideliikenne ja maan merkittävin kansainvälinen lentokenttä tekevät Vantaasta ainutlaatuisen.

Kaupunkisuunnittelu huolehtii, että kaupunkirakenne kehittyy tasapainoisesti ja perustuu kestävään kehitykseen. Tehtävänä on tukea kaupungin strategiaa asunto- ja maapolitiikassa.

Kaupunkisuunnittelussa laaditaan yleis- ja asemakaavoja sekä niihin liittyviä suunnitelmia ja selvityksiä. Työ tehdään yhdessä asukkaiden, kaupungin ja valtion viranomaisten, sidosryhmien sekä metropolialueen kuntien kanssa.

Haemme noin 60 työntekijän joukkoon vahvistusta. Arvostamme sitä, että olet innostunut ja yhteistyökykyinen ja että tuot mukanasi näkemyksiä hyvästä kaupungista sekä uusia työtapoja.

Yhdessä teemme vantaalaisille turvallisen kaupungin, jossa arjen unelmat, työ ja asuminen kohtaavat.

Hae tehtävään sähköisesti rekrytointisivuillamme **www.tyonhaku.vantaa.fi.**
Hakuaika päättyy **15.2.2016 klo 16**.

Lisätietoja antavat
aluearkkitehti Lea Varpanen, puh. 09 8392 2247,
kehittämispäällikkö Anitta Pentinmikko, puh. 09 8392 2677,
sekä maisema-arkkitehti Laura Muukka, puh. 09 8392 2680.

www.vantaa.fi/fi/kaavoitus_ja_maankaytto

Arkkitehdit A3 Oy hakee suunnittelijoita monipuolisiin asuin- ja korjauskohteisiin.
Työvälineitämme ovat iMac ja ArchiCad.

Lähetä CV palkkatoiveineen sähköpostilla a3@a3.fi.

Arkkitehdit A3 Oy
Ilmarinkatu 47
33500 Tampere

ARKKITEHTI / ARKKITEHTI YO

Tarjoamme ArchiCAD-taitoiselle, työkokemusta omaavalle arkkitehdille tai arkkitehtiylioppilaalle työtä julkisten rakennusten ja asuntojen suunnittelutehtävissä.

Hakemukset: timo.jeskanen@jrt-ark.com
040 564 6575

JESKANEN-REPO-TERÄNNE
arkkitehdit oy

Arkkitehtitoimisto Tiuri & Lommi Oy

Arkkitehti

Haemme suunnitteluryhmäämme arkkitehtia monipuolisiin asuntosuunnittelun tehtäviin. Tietomallinnamme kaikki kohteemme ArchiCAD-ohjelmistolla.

Työhakemukset ja CV:t **15.2.2016** mennessä osoitteeseen jukka.lommi@tiurilommi.com.

Jukka Lommi, puh. 040 777 9427
Arkkitehtitoimisto Tiuri & Lommi Oy
Laivanvarustajankatu 5, 00140 Helsinki

www.tiurilommi.com

TILITOIMISTO A-PALVELU OY
Korkeavuorenkatu 43 D, 00130 HELSINKI
puh. (09) 6801 368
tilitoimisto@apalvelu.fi

Lisää työpaikkoja SAFAn verkkosivuilla www.safa.fi

Haemme arkkitehtia ja arkkitehtiylioppilasta.
Hakemukset osoitteeseen: info@virkkunenco.fi

VIRKKUNEN & CO
ARKKITEHTITOIMISTO · ARCHITECTS

Tallberginkatu 9, 00180 Helsinki, Finland www.virkkunenco.fi
Tel: +358 (0)9 5860 770 Fax: +358 (0)9 5860 7766

Rakennushistoria tähtäimessä?

Haemme nyt monipuolista ja innostunutta arkkitehtia kehittämään yhdessä kasvavaa toimintaamme. Etsimällemme henkilölle on jo kertynyt kokemusta niin suunnittelu- kuin tutkimustyöstä rakennushistoriallisten kohteiden parissa.

Ark-byroo on vuonna 1998 perustettu, rakennushistoriaan erikoistunut helsinkiläinen arkkitehtitoimisto.

ark-byroo

Toimita hakemuksesi 12.2. mennessä:
marianna.heikinheimo@arkbyroo.fi
Lisätietoja p. 0102350561

Haemme joukkoomme monipuolisiin suunnittelutehtäviin kokenutta

ARKKITEHTIA JA AVUSTAVAA ARKKITEHTISUUNNITTELIJAA

Edellytämme hyviä ArchiCD-taitoja sekä itsenäistä työskentelyä.

Hakemukset ja tiedustelut osoitteeseen:
johanna lappalainen@procofin.fi
www.procofin.fi

procoFin

Revitin ja Autocadin hallitseva

ARKKITEHTI

RAKENNUSARKKITEHTI

ja

ARKKITEHTIYLIOPPILAS

laadukkaisiin rakennushankkeisiin.

Kirjalliset hakemukset palkkatoivomuksineen ensi tilassa:

ARKKITEHTITOIMISTO TUOMO SIITONEN OY

Veneentekijäntie 12, 00210 Helsinki

tai sähköpostitse info@tsi.fi

ESPOO
ESBO

Tervetuloa joukkoomme asemakaavayksikköön

KAKSI ALUEARKKITEHTIA

Työavain 4-97-15

Aluearkkitehti vastaa suuralueensa kaavoitustyön päivittäisestä johtamisesta sekä toimii tiiminsä lähiesimiehenä. Lisäksi hän vastaa oman alueensa vaativien asemakaavojen ja asemakaavamuutosten laatimisesta sekä osallistuu poikkeamispäätösten, suunnittelutarveratkaisujen ja lausuntojen valmisteluun.

ARKKITEHTI

Työavain 4-98-15

Arkkitehdin tehtäviin kuuluu asemakaavojen, asemakaavamuutosten ja niihin liittyvien suunnitelmien ja selvitysten laatiminen. Lisäksi arkkitehti osallistuu poikkeamispäätösten, suunnittelutarveratkaisujen ja lausuntojen valmisteluun.

Hakuaika päättyy 10.2.2016 klo 15.45.
Katso tarkemmat hakutiedot

espoonrekry.fi

Muotoilun
Antti Nurmesniemi
jatkokoulutusapurahat lukuvuodelle 2016–2017
Hakemukset 29.4.2016 mennessä.
Lisätiedot www.askonsaatio.fi

NJP Pöytä

Muotoilu: nendo – Oki Sato
NJP PÖYTÄ antaa suoran häikäisemättömän vaakavalon lisäksi kuvun takaosan kautta heijastuvaa valoa mikä valaisee varren yläosan. Valaisimen kuvun ergonominen muotoilu ohjaa valoa suunnaten sen optimaalisesti. Yksinkertainen mekaaninen järjestelmä antaa paljon liikkumavapautta, joten työtilan valo voidaan aina asettaa ihanteellisesti.
Saatavana mustana ja valkoisena.

louis poulsen

www.louispoulsen.com